

Leto XIX. Stev. 94
DIREKTOR »BORBE«
VLADKO BEGOVIC
GLAVNI IN ODGOVORNI
UREDNIK
MIROSLAV VITOROVIC
UREJA UREDNIŠKI ODBOR
List izhaja vsak dan razen
petka — Cena 10 dinarjev

Ljudska PRAVICA

BORBA

GLASILO ZVEZE
KOMUNISTOV JUGOSLAVIJE

»LJUDSKA PRAVICA«
USTANOVLJENA 5. OKTOBRA
1934 • MED NARODNOOSVO-
BODILNO BORBO JE IZHA-
JALA KOT 14-DNEVNIK IN
TEDNIK OD OSVOBODITVE
DO 1. JUL. 1951 KOT DNEV-
NIK, NATO PA KOT TEDNIK
• OD 1. JUNIJA 1953 IZHAJA
KOT »BORBA« ZA SLOVENIJO

PO OBISKU PREDSEDNIKA REPUBLIKE JOSIPA BROZA-TITA V TURCIJI

Maršal Tito ima neomajno voljo in neupogljivo hrabrost

Njegovo ljudstvo veruje vanj in vse uspehe je doseglo zato, ker mu zvesto sledi — piše časnik »Milijet«

(Od posebnega dopisnika »Borbe«)

Carigrad, 19. aprila.

Carigradski časnik »Milijet« objavlja uvodnik z naslovom »Maršal Tito in njegovo delo«. V članku je rečeno: »Predsednik republike Jugoslavije vzbuja občudovanje kot ena izmed osebnosti iz druge svetovne vojne in mrzličnega poveljnega obdobja. Ljudje, ki proučujejo njegovo življenje, so ugotovili, da tiči skrivnost uspeha tega narodnega heroja v odločnosti, da koristi svoji deželi, v njegovi veliki inteligenci in v pravilnem sklepu jugoslovanskih narodov, da se zberejo okrog moža, kakršen je Tito.«

»Maršal Tito je znan kot mož, ki ima predvsem neomajno voljo, neupogljivo hrabrost in umirjenost, ki preseneča celo zelo hladnokrvne ljudi. Nikdar ni bolehal za tem, da bi dajal obljube, ki ne bodo izpolnjene, ali za zveneti frazami o notranji ali zunanji politiki svoje države. Vseeno je raje pojasnjeval iskreno vse zadeve ljudstvu in vedno je

deloval z njegovo pomočjo in so-
glasnostjo.

Zato je ljudstvo zmeraj razu-
melo njegove odločitve, vselej
stopalo ob njem in šlo po njegovi
poti.«

Časnik zatem piše, da je mož, ki je Jugoslavija črpala iz te
enotnosti med maršalom Titom in
jugoslovanskimi narodi, pripo-
mogla Jugoslaviji, da se je osvo-
bodila sovjetske nadvlade.

»Titovi upravi se je posrečilo
v zelo kratkem času zgraditi v
Jugoslaviji industrijo, ki se lahko
kosa z industrijo najbolj razvitih
evropskih držav.« Zatem »Milijet«
pojasnjuje vlogo delavskih
svetov v upravljanju industrijskih
podjetij, govori o napredku de-
žele itd. Članek je zaključen z
besedami: »Hrabra jugoslovans-
ka vojska straži svoje meje, kot
sila, dostojna svoje zgodovinske
slave, vsi narodi, prijateljski in
sovražni, pa jo spoštujejo. Vse to
je občudovanja vredno delo veli-
kega voditelja, ki smo ga imeli
čast videti v naši sredi. Njegovo
ljudstvo veruje vanj in vse uspe-
he je doseglo zato, ker mu zvesto
sledijo. V žalostnih dneh, v kate-
rih živimo, je težko najti drugo
državo, kjer bi bila poglavar in
ljudstvo tako složna. Enotnost
Jugoslavije je sad te sloge.«
D. Timotijević

vest o tem, da je predsednik
Tito izročil carigradskemu vali-
j Gkaju ček za 8000 lir, namenjen
carigradskim humanitarnim usta-
novam.

»Hurijet« je objavil seznam
osebnosti, ki jih je predsednik
Tito odlikoval v Carigradu.

Domala vsi časniki so priob-
čili celotno besedilo odgovorov
predsednika Tita na vprašanja
direktorja Anatolske agencije.

Več časnikov zlasti poudarja
besede predsednika Tita, da je z
občudovanjem ugotovil, da so po
Atatürkovi reformi v Turčiji
ustvarili marsikaj novega in da
je ta napredek napravil nanj
globok vtis.

Veliki dnevnik »Vatan« objav-
lja na prvi strani članek Ahmeta
Emina Jalmana o sprejemu pred-
sednika Tita po Carigradu v
družbi predsednika Bajara, držav-
nega tajnika za zunanje zadeve
Koče Popovića, turškega zuna-
njega ministra Köprülüja in ca-
rigradskega valije Gkaja. Jalman
pripoveduje, kaj si je predsednik
Tito želel vse ogledati, omenja,
da so se vozili mimo hotela
»Continental«, v katerem je
predsednik FLRJ stanoval pred
petnajstimi leti, zatem pa ob-
ravna pomen Titovega obiska
v Turčiji in njegovo osebnost.

»Titovo življenje«, piše Jal-
man, »je važno ne samo za nje-
govo ljudstvo, temveč tudi za
vse ostali svet. Ime tega moža,
ki se je postavil po robu Moskvi
in ohranil enotnost svoje dežele,
je postalo sinonim miru na
svetu.«
D. Timotijević

Predsednika Tito in Bajar prihajata v carigradsko pristanišče

'Galeb' se vrača v domovino

Sinoči je krenil proti Jonskemu morju

»Galeb«, 13. aprila (Tanjug) —
Jugoslovanska bojna ladja »Ga-
leb«, na kateri potuje predse-
dni republike Josip Broz-Tito,
pluje po Egejskem morju med
mnogimi kamnitimi grškimi oto-
ki proti jugu. Rušilci »Triglave«,
»Durmitor«, »Blokovo« in »Učka«
plujejo na obeh straneh ladje, s
katero se predsednik Tito vrača
s prijateljskega obiska v Turčiji.
Vreme je lepo, sončno, piha južni
srednji veter, morje pa je lahko
vzvalovano. Potniki na »Galebu«
so odlično razpoloženi, vsi se ve-

sele vrnitve v domovino in ne-
stirno štejejo ure, ki jih še lo-
čijo od naše obale.

Pozno sinoči je ladja »Galeb«
zapustila turške teritorialne vode
Nocjo bo ladja krenila proti Se-
veru, proti Jonskemu morju in
Jadrani.

Atenski časniki objavljajo
izvlečke razgovora
predsednika Tita z jugo-
slovanskimi novinarji

Atene, 13. aprila (Tanjug). —
Vsi atenski časniki objavljajo
danes izvlečke iz včerajšnjega
razgovora predsednika republike
Josipa Broza-Tita z jugoslovans-
kimi novinarji.

Tisk poudarja zlasti besede
maršala Tita, da ne vidi nobenih
težav glede vzpostavitve zveze
med Grčijo, Jugoslavijo in Tur-
čijo, zveze, ki je izključno od-
visna od vlad omenjenih držav.

Londonski dopisnik vladnega
časnika »Etnos« piše, da po ob-
vestilih iz britanskih krogov ni
nobene ovire glede pretvorbe
trojnega sporazuma v vojaško
zvezo, saj se je Grčija že od sa-
mega začetka strinjala s to za-
mislijo, Velika Britanija in ZDA
pa ji bosta pritrdili.

Britanski tisk o zaključku
obiska predsednika Tita

(Od stalnega dopisnika »Borbe«)

London, 19. aprila. Davišnji
britanski časniki so priobčili vesti
o zaključku obiska predsednika
Tita v prijateljski republiki Tur-
čiji.

Londonski »Times« poudarja,
da je pomembno dejstvo, da je
med Maršalovim obiskom turška
vlada načelno privolila v jugo-
slovanski predlog, naj bi pakt o
prijateljstvu in sodelovanju treh
balkanskih držav, podpisan lani
v Ankari, pretvorili v popolno
zvezo. Časnik obravnava takšen
razvoj odnosov med Jugoslavijo,
Turčijo in Grčijo kot logičen,
poudarjajoč, da so po podpisu
pakta generalštabi treh držav bili
v stalnih stikih in da so napre-
dovali pri sestavi skupnega
obrambnega načrta. D.B.

Vremensko poročilo

hidrometeorološke službe LRS

Stanje dne 19. aprila ob 7. uri:
Obsežno področje visokega zraka
pritska nad Atlantikom se v svojem
vzhodnem delu postopno razkraja. S
tem bo področje nizkega pritiska pri-
slandu v naslednjih dneh omogočen
vpliv nad srednjo Evropo. Vsi neko-
liko hladnejšega atlantskega zraka
je danes zjutraj dosegel severozna-
padne Alpe, vendar bo njegov vpliv
na naše kraje precej oslabilen.

Napoved vremena za torek, dne
20. aprila: V severovzhodni Sloveniji
pretežno oblačno vreme. V ostalih
predelih precejšn. oblačnost monja-
jočega značaja. Predvsem v severnem
delu je računati na nekaj manjših
kratkotrajnih padavin. Temperatura
brez večje izpremembe.

Titovo ime je sinonim miru na svetu

piše turški časnik »Vatan«

Carigrad, 19. aprila

Davišnji carigradski časni-
ki posvečajo mnogo pozornosti
včerajšnjemu svečanemu slo-
vesu od predsednika Tita. Vsi
objavljajo velike fotografije
posnete na trgu Dolma Bahçe,
na sprehajališču in na motor-
nem čolnu »Adžar«.

Vsi časniki so priobčili po-
drobne opise o tem dogodku.
Mnogi navajajo besede tovariša

Tita, izrečene predsedniku tur-
ške republike Djelalu Bajarju, ko
sta se poslovila: »Se enkrat se
Vam zahvaljujem za gostoljub-

nost, ki ste mi jo izkazali med
mojim bivanjem v Turčiji. Jeseni
Vas pričakujem v Jugoslaviji.«
Časniki so tudi objavljali

Avtogram turškemu novinarju pred odhodom iz Turčije

Predstavniki založniških
podjetij pri Edvardu
Kardelju

Beograd, 19. aprila.

Podpredsednik Zveznega izvrš-
nega sveta Edvard Kardelj je
danes sprejel predstavnike zalo-
žniških podjetij in z njimi precej
dolgo govoril o raznih vpraša-
njih založniške dejavnosti, največ
v zvezi z osnutkom zakona o za-
ložniških podjetjih, ki ga na pri-
stojnem mestu pripravljajo.

Tovariša Franc Leskošek in
Avdo Humo v Zenici

Zenica, 19. aprila

Danes sta prisela v Zenico
član Zveznega izvršnega sveta
Franc Leskošek ter predsednik
Izvršnega sveta Bosne in Herce-
govine Avdo Humo. S predstavi-
niki podjetij sta imela sestanek,
na katerem so razpravljali o pro-
blemih graditve tega metalurške-
ga kombinata ter o perečih pro-
izvodnih vprašanjih.

Predavanje o problemih
proizvodnje in potrošnje
električne energije v LRS

Klub ljudskih poslancev LRS
vjudno vabi vse poslance mesta
Ljubljane in okolice, zveze in
republiške skupščine obeh zbor-
ov ter vse ostale, kolikor so jim
dane možnosti, na zanimivo pre-
davanje in razpravo o problemih
proizvodnje in potrošnje električne
energije v LRS, ki bo v sredo,
21. t. m., ob 20. uri v prostorih
Kluba v Puharjevi ulici 13. Re-
ferent tov. ing. Stojan Armič.

Odhod koroških novinarjev
Ljubljana, 19. aprila

Nocoj je po tridnevnem biva-
nju v Sloveniji zapustila Ljub-
ljano skupina 10 novinarjev iz
Celovca. Koroški gostje so si
razen Ljubljane ogledali tudi Ko-
per, Portorož, Piran, Savudrijo in
Škocjansko jamo. Pred odhodom
je Društvo novinarjev Slovenije
priredilo gostom na čast večerjo
na Ljubljanskem gradu. Za spre-
jem in gostoljubnost se je v ime-
nu koroških novinarjev zahvalil
glavni urednik socialističnega
glasila »Die neue Zeit« g. Blasius
Blatnik.

Koroški novinarji so povabili
svoje tovariše iz Ljubljane na
obisk v Celovec in na Koroško.

POSVETOVANJE UGLEDNIH ZDRAVSTVENIH DELAVCEV

ki ga je sklical odbor za ljudsko zdravje in socialno politiko pri Zveznem izvršnem svetu

Včeraj se je začela v Beogradu
konferenca, ki jo je sklical odbor
za ljudsko zdravje in socialno po-
litiko Zveznega izvršnega sveta.
Udeležuje se je kakih 30 uglednih
javnih in zdravstvenih delavcev,
vodi pa jo predsednik odbora
Moma Marković. Njena naloga je
proučiti nekatera pereča vpraša-
nja s področja zdravstvene za-
ščite. Med drugimi so se konfe-
rence udeležili in posegali v raz-
pravo podpredsednika Zvezne
ljudske skupščine in predsednica
odbora za socialno politiko in
ljudsko zdravje Lidija Sentjuro,
predsednik Jugoslovanske akade-
mije znanosti in umetnosti in de-
kan zagrebške medicinske fakul-
tete prof. dr. Andrija Štampar in
predsednik zdravniškega društva
Slovenije prof. dr. Novak.

V razpravi so posamezni go-
vorniki poudarjali potrebo po
ustanovitvi glavnega samitnega
sveta FLRJ in svetov v republi-
kah kot najvišjih posvetovalnih

organov Zveznega izvršnega sveta
in republiških izvršnih svetov.
Govorniki so tudi o razdelitvi
zdravstveni zaščiti namenjenih
sredstev in o samostojnem finan-
siranju zdravstvenih ustanov. Po-
udarili so, da je to načelo v osno-
vi pravilno in potrebno, da pa so
potrebne nekatere spremembe v
njegovem uveljavljanju, da bi od-
stranili razne napake in pomanj-
kljivosti. Praksa je pokazala, da
je treba na pr. diferencirati cene
polniških stroškov po dejanskih
stroških zdravljenja. Govorniki
so tudi o sistemu šolanja zdravni-
kov, zlasti srednjih medicinskih
kadrov.

Popoldne je konferenca na-
daljevala delo. Ponovno so po-
udarili potrebo po reorganizaciji
šolanja srednjih medicinskega
kadra, in sicer tako, da bo le-
ta našel v sistemu zdravstvene služ-
be tisto mesto, ki mu po njegovi
vlogi pripada.

Nekaj govornikov je razpravl-
jalo o vprašanju šolanja medi-

cinskih sester, poudarjajoč, da je
le-tom treba omogočiti, da si pri-
dobe tudi najvišjo medicinsko
izobrazbo. Tako zdaj na Hrvat-
skem ustanavljajo višjo šolo za
medicinske sestre.

Precej so govorili tudi o tem,
da je treba približati najvišje
zdravstvene ustanove, zlasti me-
dicinske fakultete, terenu. Profes-
sor Štampar je poudaril, da je
zagrebška medicinska fakulteta
že ubrala to pot. Poudarili so tudi
važnost medsebojne povezave
zdravstvenih ustanov; posamez-
nim zdravstvenim delavcem s po-
deželja je treba omogočiti, da so-
delujejo v delu na medicinskih
fakultetah.

Tudi v popoldanski razpravi
je bilo poudarjeno, da je treba
urediti zdravstveno zakonodajo in
dati v tem oziru republikam širša
pooblastila. Nekaj govornikov je
obravnavalo pomanjkljivosti sa-
mostojnega finansiranja zdrav-
stvenih ustanov. Vendar niso
sprožili konkretnih predlogov,
kako bi bilo treba te pomanjklji-
vosti odstraniti.

ZAPISKI Z BEOGRAJSKE UNIVERZE

Razlogi za izključitev

Zadnji sestanki komunistov beograjske univerze, na katerih so izključili nekatere člane, so sprbili na dan različne nazore o partijski demokraciji. Videti je bilo, da je to oprasanje za fakulteto res pereče. Zato izključitve niso obravnavali samo kot brisanje iz seznama, marveč tudi kot oprasanje, okrog katerega se sučejo ideološki razlogi komunistov o njihovi sedanjih družbeni vlogi.

Na pravnici fakulteti so v treh mesecih izključili nad 45 članov ZKJ. Značilno je, da se razen dveh proti tej kazni nihče ni pritožil. O večini se zdi, da ni znano, kje so in kaj je z njimi. Na sestanku so kratko in malo nehali hoditi. Na tej fakulteti je ta pojav dokaj množičen.

»SPREGLEJTE JIM SE TOKRAT«

Izključeni člani ZKJ so se pravzaprav sami želeli znebiti političnih obveznosti. Toda zato so izbrali lažjo in »mirnejšo« pot. Namesto da bi jih organizacija kaznovala, ker so se venomer odtegnili političnemu življenju, so raje sami nehali hoditi na sestanke in tako dosegli vsaj kakršnikoli nediscipliniranosti, kar je po njihovem mnenju boljše.

Ce pa nekoliko globlje analiziramo ta pojav, bomo videli, da po ni prelom komunistov z demokracijo in centralizmom. Ti člani so bili zmeraj nekako v opoziciji, ne zato, da bi jih kdo oizgubil, da ne bi mogli nemoteno izpovedovati in zagovarjati svojega mnenja, marveč zato, ker jim ni bil jasn pojem demokracije. Tako se je organizacija težko dokopala do skupnega gledišča. Celo pri dobrih komunistih je začela prepladovati bojazen, da jih bodo, če bi koga kritizirali, razglasili za starokopitne in birokratično razpoložene. Tako so se spreminjali tudi odnosi v organizaciji in tako se je začelo uveljavljati mnenje, da je treba ose prepustiti, da se uredi sama po sebi, brez aktivnega boja. In je baje vse, kar se dogaja, nujno že zato, ker se je pojavilo!

Neki komunist je nazval ta pojav težnja po malomeščanskem miru. Navedel je naslednji primer. Za nekatere člane ZKJ na filozofski fakulteti so ustanovili komisijo, ki je delala 15 dni in govorila s kakimi 40 študenti. Ko je na koncu predlagala kazni, je več delegatov iz te organizacije prišlo v komite in reklo: »Spreglejte jim se tokrat, videli boste, da bo spet vse dobro.« Takšni nazori o spregledovanju in akademizmu so tudi posledica napačnega gledanja na demokracijo. Tiste, ki so se skušali takrat upreti odstranjanju napak, so imenovali »ortodoksne« in govorili: »Vi nimate politične širine, konservativni ste.« Potem pa so temu dajali še videz nekakšnega dovednega antibirokratskega spora: da pravica do kritike ni osebna lastnina nikogar.

Na književnosti je bila vsa osnovna organizacija med znanimi stavkami študentov proti neki zahtevi univerzitetnega sveta. Člani ZKJ so hoteli po vsej sili nadaljevati bojkotiranje predavanj, komite pa je zahteval, naj tega pred podrobnejšo proučitvijo ne store. Za takšno stališče so go-

vorili tehtni razlogi. In vendar se je organizacija temu odločno uprla: »Mi smo samostojni in komite nima pravice omešavati se v naše posle. To je diktat.«

V takšnih razmerah je bilo seveda težko priti do kakršnega koli skupnega sklepa. Člane je bilo treba na dolgo in široko prepričevati, da je organizacija na književnosti spoznala, da se je v svoji »slobodni akciji« odtujila ostalim komunistom na fakulteti. Zakaj so takoj nastopili proti temu predlogu? Drugače bi bilo, če bi organizacija najprej razpravljal o njem in se šele potem postavila na svoje stališče.

Zato so zadnje izključitve zaostrele oprasanje partijske discipline in odnosov med komunisti. Spoznali so, da niti glede nekaterih ideoloških oprasanj ni ose jasno (kaj je demokracija in centralizem). Razlogi za izključitve so bili torej umestni. Toda čutili je tudi nekoliko preostro težnjo: da s člani, ki ne hodijo na sestanke, premolimo kar tebi nič meni nič, ne da bi zadevo razmislili. Izključitev o odsotnosti, ko ni člana, ki bi se lahko zagovarjal, ni zmeraj umestna.

PRESTROG ZAKLJUČEK

V četrtem letniku prava se je zgodilo tole. Organizacija je izključila nekega člana, ki je redko hodil na sestanke. Zadnje čase pa ga niti na univerzi ni bilo videti. Odsel je bil domov. Ko se je vrnil, je bil presenečen: tovariši so mu sporočili, da ni več član ZK. To ga je zabolelo. Pisal je sojuemu komiteju v domačem kraju, naj mu pošlje podatke o njegovem delu. In pokazalo se je, da je v odsotnosti delal in da se je celo odlikoval kot politični aktivist na terenu. Njegova edina napaka je bila, da svoje organizacije na univerzi ni obvestil, da odhaja domov. Zdi ga bodo spet sprejeli. Podoban primer se je zgodil tudi z nekim študentom iz tretjega letnika.

Izključitve so delno tudi opomin osnovnim organizacijam, da so izpustile iz rok politično delo. Nekateri študentje so prišli na fakulteto s podočelja, kjer je življenje mirnejše kakor v mestu. Proe dni so bili naddušeni samo za učenje. Potlej jih je začelo pripločati in moliti mestno življenje. To jim je bilo nekaj novega. Polagoma, toda čvrsto je začelo posameznike prevzemati malomeščanstvo, ki nanj prej niso tako neposredno zadevali. Na elektrotehniki je nekaj študentov hodilo kvartat. Ena iz te skupine je o tem neobveščena organizacija predlagala za člana komiteja. Tega položaja sam ni želel.

Tako so se posamezni člani ZKJ počasi, toda čedalje globlje pogrezali v brezbržnost, bohemsko življenje. Nazadnje pa so partijske sestanke zamenjali s krokanjem. Takšne člane je lahko izključiti, saj so za organizacijo izglubljeni. Toda zakaj so jih tako ravnodušno pustili, da so podlegli vplivu malomeščanskega okolja?

Ceprav tega pojava ne moremo prezreti, ni več tako pereče, vendar pa še zmeraj kaže na potrebo po temeljitejšem političnem delu s študenti.

Drago Marković

Veliko zanimanje za anketo o zdravstveni zaščiti

Nekaj predlogov: uvedli naj bi bolniške knjižice in kartoteke; družine zavarovancev naj bi plačevale 50 % stroškov za zobotehnične storitve; vse delavce naj bi zdravniško pregledali, preden začno delati; organizirali naj bi stalne ambulante po podjetjih

Beograd, 19. aprila. Na Reki so z velikim zanimanjem sprejeli anketo Zvezne ljudske skupščine o zdravstveni zaščiti. V Zavodu za socialno zavarovanje pa tudi v sindikalnih vodstvih in organizacijah so imeli mnogo poveseljav in sestankov. Govorili so predvsem o ukrepih za izboljšanje zanimanja zavarovancev za vprašanje socialne in zdravstvene zaštite in za bolj racionalno uporabo sredstev v okviru razpoložljivih skladov. Mnogo so govorili o načinu plačevanja in višini hranarine. Nekateri so predlagali, naj bi prejemali zavarovanci hranarino šele po treh dneh bolehanja, drugi menijo, da bi bilo treba znižati hranarino za 35 do 50 %, če ostane zavarovane doma manj kakor 14 dni. Mnogi so predlagali, na bi večjih industrijskih podjetjih uvedli stalno ambulantno službo.

Tudi v drugih mestih so na sestankih delovnih kolektivov, organizacij SZDL in na konferencah mestnih sindikalnih svetov živahno razpravljali o osnutku novega zakona o zdravstvenem zavarovanju. V Dubrovniku je nad 50 zdravnikov in vendar so zdravniški pregledi večkrat površni. Preveč širokogrudno gospodarijo ponekod tudi z zdravili. Cesto se pripeti, da zavarovane dobi dnevnice, češ da gre na zdravniški pregled, pa tega sploh ne stori.

V Nišu so v okviru ankete največ govorili o velikem številu neupravičenih bolehanj v lanskem

letu. Okrajni sindikalni svet je predlagal, naj bi uvedli bolniške knjižice in kartoteke. Tudi v Nišu predlagajo, naj bi znižali hranarino za prve tri dni. Preventivno higijensko in tehnično zaščito bi bilo treba okrepiti. Največ je bilo naslednjih izdatkov v socialnem zavarovanju za zdravila in za podpore zavarovancev. Za zdravila bi bilo treba določiti norme, ki naj bi se jih držali vsi zdravniški socialnega zavarovanja. V Nišu je večina predstavnikov socialnega zavarovanja strinjala s tem, naj bi družine zavarovancev plačevale 50 % stroškov za zobotehnične storitve.

V Leskovcu so na posvetovanju ugotovili, da je v sedanjih razmerah zaradi premajhnega števila zdravnikov in zdravstvenih ustanov nujno potrebna privatna praksa. Zavod za socialno zavarovanje v Leskovcu je izplačal lani za razne dajatve v bolniškem zavarovanju nad 73 milijonov, za preventivne ukrepe pa samo 800.000 din. Po splošnem mnenju bi bilo treba uvesti obvezne zdravniški pregled vseh delavcev in uslužbencev, preden začno delati.

V Pirotu so na sestankih podarjali, da bi morala biti hranarina za prve tri dni bolehanja nižja od 80 % mesečnega zaslužka. Potrebna je strožja kontrola nad bolnimi zavarovanci. Tu bi morali pomagati Zavodu za socialno zavarovanje tudi delovni kolektivi. Cene storitev v ambulanti so v Pirotu neupravičeno visoke.

Tudi v Bjelovaru so na sestanku sprožili več predlogov. Med drugim predlagajo spremembo točke 22, ki se nanaša na pravico do gmotnega zavarovanja med časno nesposobnostjo zaradi bolezni, na spremembo bivališča zaradi zdravljenja, med izolacijo zaradi nalezljive bolezni ali med zdravljenjem člana ožje družine.

Anketa v teh okrajih na področju Kotora je pokazala, da se zateka k zdravstveni zaščiti mnogo več zavarovancev, ki stanujejo v bližini zdravstvenih središč, vtem ko je ljudje v oddaljenih krajih niso deležni, čeprav jim je potrebna. Zato bi bilo treba zdravstvenim ustanovam priskrbiti medicinske kadre, instrumente in sanitetna vozila. Z organiziranjem ambulante po podjetjih bi znatno skrcili število nepotrebnih zdravniških pregledov in znižali izdatke za potovanja zavarovancev.

V Požarevcu so se na zboru Okrajnega zavoda za socialno zavarovanje postavili na stališče, da bi moral vsak delavec, preden pride na delovno mesto ali če ga zamenja, imeti zdravniško spravečo. Zavezovali so se za spremembo in dopolnitev točke 3. člena 4. zakona o socialnem zavarovanju, ki naj bi se glasila: »Vsak zavarovane, ki se zavestno ne ravna po zdravniških navseh in predpisih glede načina zdravljenja in ki s tem preprečuje zdravljenje oziroma vzpostavlja delovnega razmerja, izgubi pravico do brezplačnega zdravljenja in izplačevanja hranarine.«

V Novem Pazaru je zbor Zavoda za socialno zavarovanje poudaril več značilnih dejstev, ki govorijo za reorganizacijo zdravstvene zaštite. V prošnjih za upokojitve prosilci čisto predlagajo netočne izjave pri. Proti temu nismo ničesar ukrenili. Tudi glede otroških doklad je še mnogo pomanjkljivosti. V nekaterih podjetjih izdajajo bolniške listke brez kontrole ali celo za družinske člane, ki niso socialno zavarovani.

Seje odborov Zvezne ljudske skupščine

Danes ob devetih se bosta zborna sestala odbor za socialno politiko in ljudsko zdravje Zveznega sveta ter odbor za vprašanja dela in socialnega zavarovanja Zbora proizvajalcev Zvezne ljudske skupščine. Na skupni seji bosta odbora poslušala poročila komisij, ki so organizirale v vseh ljudskih republikah anketo o zdravstvenem zavarovanju. Jutri, 21. aprila, se bosta sestala odbora za proračun Zveznega sveta in Zbora proizvajalcev. Na njunem dnevnem redu je obravnavanje osnutka zakona o zaključnem računu FLRJ za leto 1952.

Ugledni francoski prosvetni delavci v Sarajevu

Sarajevo, 19. apr. V Sarajevo je prišel generalni direktor Direkcije francoskega prosvetnega ministrstva za srednješolski pouk Charles Bruneau. Gospod Bruneau se bo mudil v Sarajevu nekaj dni kot gost Sveta za prosveto, znanost in kulturo LR Bosne in Hercegovine.

V Škofji Loki so pričeli snemati film o Pirečniku

Škofja Loka, 19. aprila. Ekipe angleškega filmskega podjetja, ki je izbrala zgodbo Ivana Pirečnika za scenarij, je začela danes snemati v Škofji Loki. V Škofji Loki, kjer so središče opremili z nem-

škimi napisi in kjer je mnogo okupatorskih vojakov, bo trajalo snemanje tri dni. Pri današnjem snemanju sta bila tudi mali Ivan Pirečnik in njegova mama, ki so ju povabili iz Soštanja. Ostali del filma bodo snemali v Avstriji in v atelijih v Londonu. Upajo, da bodo film končali še to jesen.

Jugoslovansko-avstrijski sporazum o hidroenergetskem izkoriščanju Drave

Med Elektroenergetskim sistemom Slovenije in avstrijsko družbo Verbundgesellschaft je sklenjena posebna pogodba

Pretekli petek so se v Gradcu končala jugoslovansko-avstrijska pogajanja zaradi dokončne formulacije sporazuma o hidroenergetskem izkoriščanju Drave. Sporazum je za Jugoslavijo parafiral državni sekretar za gospodarstvo LRS inž. Marijan Tepina, za Avstrijo pa sekcijski šef dr. Hartig. Odobriti ga morata še obe vladi. Sklenitev tega sporazuma kaže, da je mogoče z dobro voljo na obeh straneh sporazumno rešiti tudi zapletena in težavna meddržavna vprašanja.

VODNI REŽIM NA DRAVI

Obe delegaciji sta se glede na dobre sosedske odnose pri pogajanjih sporazumeli združiti v poseben meddržavni sporazum sklope iz protokolov prejšnjih konferenc na Bledu leta 1952 ter v Vrbi na Koroškem oziroma v Opatiji leta 1953. Ti sklepi se nanašajo na največje možno izkoriščanje Drave v elektroenergetске namene v obeh državah in na odpravo škodljivih posledic, ki jih je utrpela Jugoslavija zadnja leta zaradi načina obratovanja avstrijskih dravskih elektrarn Zvabek in Labut ter zaradi odvajanja vode iz potočja Drave.

Glede puščanja vode iz zajetnega bazena elektrarne pri Labutu določa sporazum največja dopustna odstopanja od naravnega odтока v posameznih dnevnih urah. Ta dogovor bo veljal, dokler ga ne nadomesti drug dogovor. Pri čemer velja, da lahko vsaka stranka predlaga postavitev take zahteve na dnevni red mešane jugoslovansko-avstrijske komisije za Dravo. S sporazumom se hkrati potrjuje ustanovitev te komisije skupaj s statutom, ki je bil sprejet na konferenci v Opatiji in sta ga že odobrili obe vladi.

ODSKODNINSKE ZAHTEVE

Vprašanja, s katerimi so se prejšnje konference največ ukvarjale, so v zvezi z medsebojnimi odškodninskimi zahtevami. Jugoslavija je zahtevala povračilo škodo zaradi načina obratovanja avstrijskih elektrarn Zvabek in Labut in zaradi odvajanja vode reke Bele iz potočja Drave pod Visokim Turam in potočje Donave. Avstrija pa je postavila svoje protizhteve iz naslova zajetne elektrarne Dravograd, ki sega deloma na avstrijsko področje. Obe strani sta se sporazumeli, da se odpovedujeta odškodninskim zahtevam; Jugoslavija se je odpovedala zahtevani odškodnini za dosedanja škoda zaradi obratovanja avstrijskih dravskih elektrarn in zaradi odvajanja vode reke Bele. Avstrija pa se je odpovedala zahtevani odškodnini za sedanjino in morebitno bodočo škodo iz naslova zajetne Drave pri Dravogradu. Za bodoče se Avstrija zavezuje, da bo vse projekte, ki bi obravnavali mo-

rebitno nadaljnje odvajanje vode iz dravskega potočja ali pa gradnjo objektov v dravskem potočju, ki bi lahko vplivali na naše gospodarstvo, prej obravnavala z našimi oblastvenimi organi, bodisi neposredno ali v okviru mešane dravske komisije. Če v takem primeru ne bi prišlo do sporazuma, je predvideno razsodišče, v katerega pošlje po enega člana vsaka stranka, tretjega, ki pa ne sme biti Jugoslovane ali Avstrijec, pa morata sporazumno določiti, sicer ga postavi generalni sekretar Evropske ekonomske komisije OZN.

DOGOVOR O DOBAVAH MATERIALA IN ENERGIJE

Sestavni del sporazuma je tudi trgovski dogovor med Elektroenergetskim sistemom Slovenije in avstrijsko družbo Verbundgesellschaft o dobavih materiala in energije. Ta pogodba, ki je že sklenjena in jo dobila veljavo po odobritvi obeh vlad, se nanaša na medsebojne dobave v obsegu 50 milijonov šilingov. Za ta znesek bo Jugoslavija nabavila v Avstriji material in opremo za potrebe elektroenergetskoga sistema. Družba Verbundgesellschaft odpre takoj po sklenitvi dogovora Elektroenergetskemu sistemu Slovenije brezobrestni kredit 11.6 milijona šilingov, ki se po izpolnitvi celotne pogodbe odpiše. Za razliko 38.4 milijona šilingov pa bo Elektroenergetski sistem Slovenije izvozil v Avstrijo električno energijo. Po orientacijskem časovnem in obračunskem načrtu se bodo te dobave končale leta 1959. Sestavljena je tudi lista materialnih dobav, iz katere bo Elektroenergetski sistem Slovenije naročal tisto, kar potrebuje naše gospodarstvo. Na ta račun sta v Avstriji že naročena generator in turbina za tretji agregat elektrarne Dravograd, ki bo nekoliko večji od prvih dveh in bo imel zmogljivost okrog 9.000 kW. Elektroenergetsko Slovenije bo dobavljalo Avstriji energijo iz tretjih agregatov dravskih elektrarn (to energijo je Avstrija zavezana prevzeti), sicer pa iz drugih virov, kolikor ima za to možnost. Pogodba je postavljenata, da so dobave energije Avstriji dogovorjene precej elastično, dobavljena energija pa se bo zaračunavala po cenah iz dosedanje pogodbe. F.S.

Grenko spoznanje – dragocen pouk

Kaj pravijo ljudje, ki so okusili brezposelnost v Italiji in drugod

Tuja propaganda z najlepšimi barvami našim ljudem rada slika življenje v drugih državah. Kdor ji nasede in gre potem iskat kruha v tujino, navadno kmalu spozna, kako varljive so vse besede o »raju« v kapitalističnem svetu. To resnico pripovedujejo zlasti brezposelnosti iz tujih držav, ki večkrat prekoračijo jugoslovansko mejo, ker upajo, da bodo pri nas dobili delo in kruh. Neredko so med temi pribežniki tudi ljudje jugoslovanske narodnosti, ki se vračajo kot razočarani emigranti. Nedavno sta prišla iz Avstrije čez mejo dva stara zakonca iz Dolenjske. Skoraj deset let sta preživela po avstrijskih taboriščih, večidel v bedi in pomanjkanju v mrazu in dežju, ker sta v svoji naivnosti nasledila tuji propagandi.

V zadnjem času pa prihaja tudi precej beguncev iz Italije. Tam namreč vlada brezposelnost in marsikatera družina je zaradi tega brez strehe in kruha. Obmejni organi napotijo vse te ljudi v Bazo za repatriacijo v Ljubljani. Od tam jih potem pustijo domov ali pa na delo, po želji in sposobnosti vsakega posameznika. Na tej bazi smo našli tudi 24-letnega Maria Romana, doma iz Sardinije, ki je te dni prišel čez mejo. Mario pravi, da je v Nuoro

in okolici, kjer je doma, oziroma kjer pozna kraje in razmere, mnogo brezposelnih. Provincina Nuoro je ena gospodarsko najbolj zaostalih na otoku Sardiniji. Ljudje se bavijo večidel z ovčarstvom. Pašniki pa so večidel last bogatih veleposesnikov, ki si lepo brez dela in truda delijo dohodke z lastnikom živine na polovico in udobno živijo v mestih. To stanje se tudi v zadnjih letih po vojni ni prav nič spremenilo in med navadnim prebivalstvom je čedalje večja beda in nezadovoljstvo. Mnogi osiromašeni prebivalci stanujejo celo v podzemnih protivarnih zgradbah, ki so bila zgrajena v času zadnje vojne. Tudi v podzemskih zavetiščih v Puntu di Nuoro, štiri kilometre od mesta Nuoro, je precej takih družin. Kadar je lepo vreme, pridejo iz rovov otroci in žene, ki kuhajo kruh na odprtem pred vhodi. Ob slabem vremenu pa se vsi tiščijo v rovi, čeprav je tam zelo vlažno. Spijo na lesenih »posteljah«, ki si jih sami stečejo na kraju samem. Moški, ki so večidel pastirji ali pa dninarji okoliških veleposesnikov, imajo zelo borene zaslužke, ali pa so celo brezposelni, in nihče se zanje ne zmeni.

Mario je prišel v Jugoslavijo obločen v vojaško uniformo kot pripadnik 75. pešpolka iz kala-

breškega mesta Catanzaro. Vendar, kot pravi, ni prišel čez mejo zato, da se reši vojaške obveznosti, ampak samo zato, da se izogne mučnemu življenju in bedi, ki ga čaka po odslužitvi kadrovskega roka.

Tudi Petra Guerrinija je brezposelnost prisilila, da je te dni prekoračil italijansko-jugoslovansko mejo. Imenovan je 25 letni jamski delavec, doma iz Abbadia S. Salvatore pri Sieni. »Zelim samo to, da si bom s svojimi rokami sam zaslužil kruha in da bom kot delavec spoštovan,« je dejal Guerrini. Najbolj poniževalno za zdravega, mladega človeka je,« pravi Guerrini, »če mora moledovati in klečeplaziti okoli delodajalcev. In če tam nima sreče, je prisiljen, da se sprizna z usodo in spremeni v potepuha in malopridneža, da se poslužuje vseh sredstev, da pride do kruha, da si ohrani golo življenje. Ali on tega ni hotel. Prišel je Jugoslavijo, kjer v resnici ni bogatije niti razkošja, prav tako pa tudi ni lakote ne bede za nikogar, kdor je pripravljen delati po svoji moči.«

Take težnje po življenju, ki vodijo toliko poštenih ljudi iz inozemstva v Jugoslavijo, znanjajo mnoge pesmi o raju in dobrotah v nekaterih kapitalističnih državah. K. Makuc

Devizni tečaji 19. aprila

Valute	Ljubljana	Zagreb	Sred. drž.	Azijske
1 ameriški dolar	830.41	830.—	830.03	176.67
1 angleški funt	2.305.—	2.300.—	2.305.42	174.45
100 nemških mark	17.123.—	17.000.—	17.125.28	139.75
100 belg. frankov	—	2.371.73	2.239.24	273.20
100 švicarskih frankov	17.164.50	17.164.50	17.164.50	150.10
100 italijanskih lir	122.—	119.28	119.28	148.50
100 lit. STO	114.17	114.17	114.17	137.85
100 holands. forintov	19.900.—	19.900.—	19.940.40	151.31
130 švedskih kron	16.300.—	16.302.25	16.300.—	181.07
1 egipt. funt	1.800.—	1.800.—	1.800.—	108.25
1 obr. dolar Avstrija	—	799.—	799.91	185.65
1 obr. dolar Grčija	—	710.—	701.65	133.88
1 obr. dolar Turčija	956.46	596.46	599.55	99.85
1 obr. dolar Brazil	—	623.50	623.50	107.33
1 obr. dolar Paragvaj	—	580.—	580.—	93.33

Pripomba: Na današnjem sestanku je bilo prometa 31 milijonov din. večji zaključki v angl. funtih, nemških markah ter avstro-dolarjih. Tečaj naravnih popuščaj. Neprodano je ostalo franc. frs. 1.031.000.— ter turški dolarjev 20.200.— limit za prodajo srednji tečaj zadnjega rednega sestanka. Opaža se rezerviranost kupcev, ki računajo še na nadaljnje padanje tečajev. Sedanja tečajna situacija za nove zaključke še vedno ne odgovarja ter zato kupci pri licitaciji odstopajo.

Samostojnejši način dela - nov način nagrajevanja

Stališče sindikatov do reorganizacije plačnega sistema v trgovini

Ljubljana, 19. aprila.

Sindikalne organizacije in kolektivni trgovski podjetji že dlje časa podrobno razpravljajo o reorganizaciji trgovine in o izpopolnitvi plačnega sistema v trgovinskih podjetjih. Ti problemi, ki neposredno zanimajo prav vsakega delavca v trgovinskih podjetjih, so bili glavna tema tudi na plenumu Centralnega odbora sindikata trgovskih delavcev Jugoslavije, ki je zasedal dne 8. in 9. t. m. v Skoplju. Te dni je o reorganizaciji in plačnem sistemu razpravljalo tudi predsedstvo Republiškega odbora sindikata trgovskih delavcev Slovenije. Republiški odbor sindikata se zavzema za naslednja stališča:

Reorganizacija trgovske mreže naj se uresniči po uredbi, objavljene v Uradnem listu št. 56/53, dne 31. decembra lani. Praksa v podjetjih, ki so se že lotila ukrepov, kaže, da roditi reorganizacija dobre rezultate, ker pomaga odpravljati monopoliizem, pripomore do izdatnejše samoiniciative osebja v samostojnih prodajalnah, ki si prizadevajo za boljše izbiro blaga, večji promet, znižanje režijskih stroškov itd. Pri reorganizaciji se sicer pojavljajo težave glede knjigovodstva, skladišč in prevoza, vendar te niso

tolikšne, da jih ne bi bilo moč prebroditi.

POSLOVALNICE NAJ BI NA VSAK NAČIN SAME DOLOČALE CENE

Vse poslovalnice, v katerih dela vsaj pet ljudi, naj se osamosvojijo. Te poslovalnice so lahko povsem samostojne, lahko pa sklenejo pogodbo z upravo podjetja, ki naj bi jim opravljala nekatere usluge. Pri teh pogodbah je treba zlasti paziti, da poslovalnice absolutno zadržijo pravico do določanja cen, saj sicer decentralizacija ne bi bila učinkovita. Poslovalnice, ki zaradi pomanjkljivosti tehničnih, sanitarnih in drugih naprav nimajo pogojev, da bi se osamosvojile, ter tiste, v katerih dela manj kot pet ljudi, so lahko prodajna mesta, vključena v podjetje oziroma v sestav posameznih samostojnih prodajal. Priporočljivo je, da bi po več prodajal imelo skupnega stalnega knjigovodjo, ki naj bi sklenil delovno razmerje z eno izmed poslovalnic, delal pa bi za več poslovalnic. Najmanjše honorarni knjigovodji za to delo ni priporočljivo.

UPOSTEVATI JE TREBA SPECIFIČNOST POSAMEZNIH STROK IN PODJETIJ

Po novi uredbi bo trgovina formirala plačni fond na podlagi prometa. Osnovo za določanje odstotka posameznim podjetjem in poslovalnicam predstavlja promet in kvalifikacija kadra. Zaradi specifičnosti posameznih podjetij in poslovalnic naj bi ljudski odbori določali ta odstotek za vsako podjetje posebej. Podjetja, ki trgujejo z železnico, kemičnimi proizvodi, s tehničnimi predmeti ter s sadjem in zelenjavo, imajo specifičen značaj; te stroke zahtevajo tudi široko specializacijo, delo v nekaterih izmed teh strok je

zdravju škodljivo ali pa zelo naporno (n. pr. v trgovini s sadjem in zelenjavo). Sindikat se zaradi tega zavzema za 15 % večji plačni fond tem strokam kot drugi trgovini.

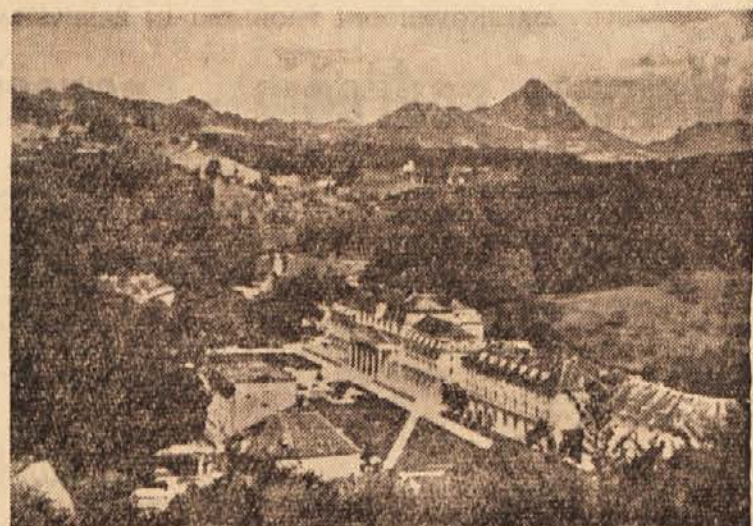
Ljudski odbori naj bi pri določanju odstotkov upoštevali 25 % kot neodplačeni del plačnega fonda za poslovodski kader v novih samostojnih prodajalnah, ki ga sedanja uredba ne uvršča v I. kategorijo. Ta ukrep bi bil začasen, do izida uredbe o kvalifikacijah trgovskega kadra, ker računajo, da bo ta uredba priznala poslovodjem prvo kategorijo.

Zunanjetrgovinska podjetja, ki se ukvarjajo izključno z uvozom in izvozom, imajo posebne naloge, zato naj bi se jim ne določal odstotek na promet, tako kot ostalim trgovskim podjetjem, temveč naj bi bil plačni sistem v zunanji trgovini enak sistemu, ki velja v industriji.

PODJETJA NAJ TAKOJ ZAČNO SESTAVLJATI TARIFNE PRAVILNIKE

Po novi uredbi temelji plačni sistem v trgovini na prometu in ne več na razliki med nabavo in prodajno ceno. Zato je potrebno, da vsa podjetja in samostojne poslovalnice sestavijo nove tarifne pravilnike. Ti veljajo od 1. aprila letos dalje. Pravilniki morajo natančno določati sistem nagrajevanja, t. j. zaslužek po delovnem mestu in strokovnosti osebja v posameznih podjetjih, izplačevanje dnevnice, nadur itd. Dnevnice naj bi ustrezale dnevnici, ki jih prejemaajo uslužbenci državne uprave. Tarifne postavke ne mo-

rejo presežati povprečnega neodplačenega plačnega fonda po uredbi, objavljene v Uradnem listu št. 56/53. V pravilnikih naj bi izostali členi, ki urejajo delovna razmerja, kar naj bo upoštevano v pravih podjetjih. Podjetja naj takoj prično sestavljati tarifne pravilnike, sindikalne organizacije pa naj jim pri tem pomagajo z vsestransko razpravo, da bi bili pravilniki kar se da bolj popolni in da bi tako okrepili pravilno nagrajevanje trgovskih delavcev po njihovem prizadevanju. M. Z.

Pogled na Rogaško Slatino

KAKO JE Z VRELCE V ROGAŠKI SLATINI

V kratkem bodo zajeli obnovljene vrelce pod stekleno kupolo

Kdor dandanes obišče Rogaško Slatino, začuden obstane, kajti na prvi videz se mu zdi, ko da so znameniti vrelci »Tempele«, »Styria« in »Donat« presahnil. »Tempele« vrelce, prekriti s streho na jonskih stebrih, je le še spomin na nekdanjo dobro, ko se je razširil glas o njegovi »čudežni« zdravilni vrednosti; stavba je opuščena, »studenec« suh.

Ali pa so slatinski vrelci v resnici presahnil? Ali se obetajo spričo tega Rogaški Slatini kot zdravilišču črni dnevi?

Ne, temu ni tako. Povojna leta so sicer v resnici začeli upadati rogaški vrelci; čedalje bolj skopa je bila tudi mineralna sestava vode. To pa je dalo misliti na nova vrtanja, ki so po geoloških pred-

videvanjih profesorja Baša iz Sarajeva obetala, da bo mineralna voda v večji količini in boljši mineralni sestavi dotekala prav na površje. Prej so namreč vrelce pod površjem zajemali in vodo s črpalkami dvigali do osrednjega mesta, kjer je človek lahko pil vse tri vrste rogaških slatin. Lani so slovenski geologi s sodelovanjem prof. Baša napravili okrog 34 vrtin, izmed katerih se bodo bržkone obdržale tri, na mestih, kjer je mineralna voda najmočnejše bruhnila na dan. Kvaliteta novih vrelcev je občutno boljša - zlasti novega »Donata«, ki je že v začetku pokazal izredne zdravilne vrednosti. Vprašanje konzumne vode bo tudi v kratkem urejeno, ker se vrtanja bližajo kraju.

Z novimi vrelci se je pokazala potreba po drugačni razmesitvi zdraviliških objektov, ki teže čedalje bolj proti severu. V bodočnosti bo nedvomno nastala potreba, da se v skladu z obnovo že zdavnaj zastarelih zdraviliških instalacij v hidroterapiji približa zdraviliške objekte izviru mineralne vode. Še aktualnejše pa je vprašanje talne vode v Rogaški Slatini, ki vpliva na gibanje slatinskih vrelcev. S čedalje večjo uporabo te vode za instalacije v hotelih in zdraviliščih je namreč tesno povezan obstoj slatinskih vrelcev. Zaradi tega bo morala Rogaška Slatina opustiti vodovod z Boča in se odločiti za precej daljšo traso do Studenice pri Poljčanah.

V Rogaški Slatini so tik pred zaključkom del za kaptiranje treh novih vrelcev pod skupno stekleno kupolo ob Zagrebškem domu. Ureditev nove pivnice, tega razpoznavnega znaka vsakega slatinskega zdravilišča, ter zajetje

treh vrelcev na skupnem mestu, je letošnji ožji obnovitveni program zdravilišča v Rogaški Slatini. Strah, da so slatinski vrelci presahnil, je torej neutemeljen, o čemer se bodo mogli prepričati vsi tisti, ki bodo letos prišli semkaj na zdravljenje. N. Z.

Angleški avtobusi za Jugoslavijo

Štiri luksuzne avtobuse tipa »AEC Royal Mark IV«, ki jih je naročil Jugoslovanski aerotransport, so 4. aprila odpeljali z ladjo čez Rokavski preliv, od koder so nadaljevali pot proti Jugoslaviji. To je najnovejša dobava komercialnih avtobusov, ki jih je kupila Jugoslavija od tovarne AEC prek svojega beogradskega podjetja za razdeljevanje »Hemotekne«. Ti modro preplešani avtobusi so znotraj zelo elegantni in imajo več novosti. Trije imajo po 49 sedežev, eden pa 39. Opremljeni so s steklom, ki se ne razbije. Trije bodo prevažali potnike iz Beograda na zemunsko letališče, četrti pa potnike iz Dubrovnika na Gruž in nazaj.

V nekem londonskem hotelu so priredili pred odhodom avtobusov skromno svečanost, ki so se udeležili kot gostje trgovinski svetnik našega veleposlanstva v Londonu dr. Tomić, trgovinski ataše V. Milutinović in svetnik iz Beograda na zemunsko letališče, četrti pa potnike iz Dubrovnika na Gruž in nazaj.

Mnogo življenj so rešili

Okrog 2.800 Ljubljančanov je prostovoljno darovalo nad 680 litrov krvi

Ljubljana, 19. aprila

V Zavod za transfuzijo krvi v Ljubljani bodo jutri prišli, kot je določeno, zadnji krvodajalci od podjetja »Toplovod«, »Mesnine« in »Mestne klavnice«, ki bodo prostovoljno dali kri za bolnike in ponesrečence. Jutri bo namreč končana akcija za zbiranje krvi, ki jo je organiziralo 42 odborov Rdečega križa v mestu Ljubljani že 23. decembra lani. V teh štirih mesecih se je pro-

stovoljno javilo 3.232 oseb za oddajo krvi. Ob zdravniških pregledih pa so ta dragocen poklon skupnosti odklonili pri 442 prostovoljcih. Ljubljanski delavci in nameščenci so dali v tem času 681 litrov krvi. To je toliko pomembnejše, ker je bilo to prvo zbiranje krvi na prostovoljni, brezplačni osnovi.

Članom Rdečega križa so v tem delu zelo dobro pomagale sindikalne organizacije. Zato se je v nekaterih kolektivih javilo veliko število delavcev. V papirnici Vevče se je javilo več kot polovica vseh zaposlenih, ki so bili pripravljeni sodelovati v tej veliki, humanitarni samopomoči z oddajo krvi. Velik je bil odziv tudi v podjetju »Lito-stroj«, v železnih strojih delavnicah Ljubljana-Siska, v podjetju »Rog« in v drugih ljubljanskih kolektivih. Med ustanovami pa se je posebno izkazal kolektiv Centralne Narodne banke in njihove filiale v Ljubljani.

Zbiranje krvi bodo sedaj, čez leto, organizacije Rdečega križa nadaljevale na podeželju. Pozimi pa, ko bo na podeželje zopet težje dostop, bodo Ljubljančani pa imeli zopet priliko pokazati svojo pleenitost, človečansko in socialistično zavest, kot so naredili že sedaj mnogi kolektivi. K. M.

Nesreča športnega letala

Zagreb, 19. aprila

Letalec Vilim Lisac, ki je upravljal lahko športno letalo »C.A.-51« je 16. aprila med poletom na progi Luško-Zemun začel v bližini Kutine v močno neurje, zaradi česar je moral prisilno pristati. Ob tej priložnosti je sunek vetra prevrnil letalo. Pilot je bil laže poškodovan, letalo pa je bilo več kot 50% uničeno.

Ustanovili bodo kmetijsko zbornico Slovenije, v kateri bo vključeno tudi gozdarstvo

Ljubljana, 19. aprila.

Kmetijske, gozdarske in druge sorodne strokovne organizacije Slovenije se že dalj časa pripravljajo za ustanovni občni zbor Kmetijske zbornice Slovenije, ki bo 28. aprila v Ljubljani. Kot pripravila sedanj pripravljalni odbor, bo Zbornica vključevala v svoji organizaciji tudi gozdarsko dejavnost, kar ni v drugih republikah. To pa zaradi tega, kar smatrajo, da je gozdarstvo (katerega je približno dve tretjini v privatnih rokah) zelo potrebno pomoči in ker je gozdarstvo skupno s kmetijstvom neločljivi del sredstev slovenskega kmeta - kmetijskega pridelovalca.

Zbornica bo vključevala pet sekcij, in sicer: kmetijsko, gozdarsko ter sekcijo za predelavo kmetijskih pridelkov, sekcijo za vnovčevanje (prodajo) kmetijskih pridelkov in sekcijo za proizvodnjo kmetijskih potrebščin in oskrbo kmetijstva s temi potrebščinami. K. M.

»7 juli«

gradbeno podjetje — Beograd, Sajmište

proda po zelo ugodnih cenah:

transformatorje,
dekoviljski tir,
vagončke K. P. 075 m³,
centrifugalne črpalke
L. 1000/ml (v eni minuti),
kretnice,
dvigala,
mešalce betona.

Interesenti naj se oglašajo po telefonu št. 29-397 komercialnemu vodji.

1904

TRGOVINA VZHOD-ZAHOD

V okviru Evropske ekonomske komisije se je včeraj začela v Ženevi konferenci o vprašanjih trgovine med Vzhodom in Zahodom. Njen značaj je v glavnem praktičen. Na njej bodo obravnavali možnosti in pogoje za izmenjavo. Prvo in najvažnejše vprašanje se nanaša na možnost izvoza iz SZ in dežel pod njenim vplivom, in na to, ali namerava SZ razviti trdnjše gospodarske stike s tujino, ali pa je imela sedanja akcija - pa naj bo zanjo gospodarsko še tako nujno potrebna glede na njene notranje gospodarske razmere - preračunana izključno na to, da bi dosegla določene politične cilje.

Cas, v katerem so sklicali konferenco, ima tudi svoje slabe strani, pa naj bi videti še tako ugoden glede na popuščanje mednarodne napetosti ter na privolitev ZDA in zahodnoevropskih dežel v delno revizijo politike izvoznega embarga nasproti deželam sovjetskega bloka. Konferenco so sklicali predvsem na pragu ženevske konference, ki naj bi se začela čez nekaj dni. O vprašanju, ki so na dnevnem redu te konference, kakor tudi o tistih, ki jih bodo šele sprožili, pa ne moremo reči, da ne bi vplivala tudi na mednarodne vzpostavitve stike. Novi sporazumi o izmenjavi blaga v tekočem letu, ki jih sklepa SZ te dni s posameznimi deželami svojega področja, kažejo, da računajo z nadaljnjim povečanjem izmenjave, kar seveda zmanjša možnosti teh odvisnih dežel, da bi razvile iz-

menjavo z ostalim svetom. Naposled so v izmenjavi SZ s posameznimi evropskimi deželami nastale tudi že težave v zvezi s plačevanjem in izvozom itd. To pač niso dejstva, ki bi vzbujala upanje v posebne možnosti trgovine med Vzhodom in Zahodom, zlasti zato ne, ker je kaj malo upanja, da bi mogli vprašanje mednarodnega položaja Kitajske kmalu ugodno rešiti, da bi se lahko Kitajska rešila embarga in pojavila kot udeleženec normalne trgovinske izmenjave.

Sedanje stanje izmenjave blaga med Vzhodom in Zahodom ne glede na večje nakupe in izvoz SZ v zadnjem času še ni takšno, da bi vzbujalo večje upanje glede bodočih izmenjav. Te dni so bili objavljeni podatki o izmenjavi Sodeč po njih je uvoz SZ in dežel pod njenim vplivom iz Zahodne Evrope v letih 1938-1953

padel po obsegu za 50 %, vtem ko se je njihov izvoz v zahodnoevropske dežele v istem obdobju skrčil na dobro tretjino (33 %) predvojne izvoza. Izvoz iz ZDA v dežele sovjetskega bloka je padel od 282 na 1 milijon dolarjev, njihov uvoz iz dežel sovjetskega bloka pa od 216 na 30 milijonov dolarjev. Pred vojno (računano v cenah iz leta 1953) je uvozila Velika Britanija s tega področja za 310 milijonov dolarjev blaga, zdaj pa ne uvaža niti četrtine toliko (lani je znašal uvoz 73 milijonov dolarjev). Njen izvoz na to področje pa je padel od 564 na 203 milijone dolarjev.

Tudi v vseh ostalih evropskih deželah je izmenjava blaga padla, razen Finske, katere izjemni položaj je po drugi svetovni vojni med drugim povzročil povečanje izmenjave s SZ in deželami pod njenim vplivom. Spričo takšnega stanja je veliko vprašanje, ali lahko kdaj računamo z bistvenjšimi spremembami v težnjah razvoja zunanje trgovine sovjetskega bloka. Samo po sebi se razume, da je to odvisno predvsem od celotne politike SZ, zlasti od njene pripravljenosti, da bi opustila svojo dosedanj zunanjo politiko. Zelo deljena so tudi mnenja o možnostih in perspektivah trgo-

vine med Vzhodom in Zahodom. Nekateri poslovni krogi zahodnoevropskih dežel se na vso moč zavzemajo za to trgovino, ker jim prinaša velike profite. Ti krogi so bili prek posameznih kanalov nelegalne trgovine že zdaj tesno povezani z uvozom in izvozom na račun SZ. Mnenja uradnih krogov so deljena, pač pa se strinjajo glede previdnosti, s katero to problematiko obravnavajo. Uradni krogi ne zanikajo potrebe po normalizaciji izmenjave, nasprotno, pripravljeni so zavzeti se zanjo, češ da bi to obema stranema koristilo.

Koristi zahodnih dežel so dvojne. Na eni strani bi rade prek izmenjave zmanjšale dolarske izdatke, na drugi pa razširile možnosti svojega izvoza. V prvem primeru so predvsem zainteresirane na proizvodnih dolarskega uvoza, zlasti živil, kakor so žito za prehrano in živilska krmna, les in nekatere surovine. Toda najnovejši razvoj nam kaže, da so to hkrati najbolj občutljive točke izvoza iz držav sovjetskega bloka. Za predmete, ki jih je začela SZ izvažati, da bi dobila devizna sredstva, kakor so mangan, nafta, surovo železo itd., se zanimajo zdaj manj. Kar se tiče izvoza iz zahodnoevropskih dežel v dežele sovjetskega bloka, se je stališče glede embarga naposled spremenilo. Od te strani bodo imele SZ

in dežele pod njenim vplivom, dokler ne bo končana procedura v zvezi z izmenjavo seznamov za izvoz prepovedanega blaga, širše možnosti glede preskrbovanja na svetovnem trgu. Embargo bodo najbrž omejili na potrebščine, namenjene neposredno oboroževanju. To je nedvomno pozitivno dejstvo z gledišča popuščanja mednarodne napetosti na svetu in normalizacije gospodarskih stikov. Učinek in trajanje vsega tega bo seveda konec koncev odvisen od politike SZ, od njenega stvarnega prispevka k politiki miru in normalizaciji mednarodnih gospodarskih stikov.

Konferenco o trgovini med Vzhodom in Zahodom so sklicali v znamenju prizadevanja SZ, da bi dosegla nekatere gospodarske in politične cilje, vtem ko predstavnik ostalih dežel nič kaj ne računajo s posebnimi možnostmi te trgovine. To pa nikakor ne pomeni, da konferenca ne bi mogla roditi dobrih sadov, zlasti če pomislimo na velike potrebe SZ in dežel pod njenim vplivom po uvozu, posebno surovin, opreme in investicijskih dobrin. Okoliščine, ki so primorale SZ, da se bolj zateka k tujim virom preskrbe, s tem pa tudi, da izvažajo, imajo v praktični strani tega problema zelo važno vlogo in lahko delno omeje in zožijo učinek političnih činiteljev.

KULTURNI OBZORNIK

SPORT IN TELESNA VZGOJA

Beograjska gosta v Cankarjevih „HLAPCIH“, v ljubljanski Drami

Pomembno gostovanje bo v središču ljubljanske Drami: v Cankarjevih „Hlapcih“, bosta nastopila kot gosta prvaka beograjskega pozorišta Ljubša Jovanović in Fran Novaković.

Prizor iz Cankarjevih „Hlapcev“ v izvedbi beograjskega Narodnega pozorišta. — Na sliki Pantelić (Jerman) in Jovanović (župnik), ki te dni gostuje v Ljubljani

novi (župnik) in Fran Novaković (Hvastja). Pred mesecem je Narodno pozorište v Beogradu postavilo na oder Cankarjeve „Hlapce“. S to predstavo je stopila tretja Cankarjeva drama na beograjski gledališki oder. Po uspehu je upravičeno lahko sodimo, da je Cankar zdaj zatrdno zavzel srbske odre in da bodo njegove drame ostale stalno na repertoarju srbskih gledališč. Vse kritike so si složne v priznavanju, da je Narodno pozorište ustvarilo zelo uspešno predstavo, ki so v njej sodelovali trije gostje iz Ljubljane: Slavko Jan kot režiser, ing. arh. Viktor Molka kot inscenator in Mija Jarčeva kot kostumarka. — Prav tako so kritiki složni v mnenju, da je ves ansambel storil največ, kar je mogel, da pa sta se posebno izkazala Ljubša Jovanović kot župnik in Fran Novaković kot Hvastja. Zaradi tega ju je uprava SNG tudi povabila, da gostujeta v Ljubljani in da tako tudi naše občinstvo spozna njuni kreacije v našem Cankarju. Naj navedemo nekaj odlomkov iz ocen o ustvaritvah teh dveh gostov v „Hlapcih“.

Ob prvi številki letošnje Besede

S precejšnjo zamudo je izšla prva številka „Besede“ za leto 1954. Iz uvodnih besed uredništva razberemo, da bo revija vztrajala v glavnem tudi tretje leto svojega izhajanja na poti, kamor so je usmerili njeni mladi starši ob rojstvu. Ostala bo glasilo povojnih generacij (ne le ene!) in se tako skušala izogniti nevarnosti, da bi postala „generacijski omnibus“. Zajeti bo skušala avtorje različnih stilnih in vsebinskih prizadevanj, kot pravi uredništvo v spremni besedi. S tem se je zares izognila nevarnosti, postati omnibus generacij, toda ali se ni izpostavila še večji nevarnosti, postati omnibus različnih vsebinskih prizadevanj?

„NI MIRU MED OLJKAMI“

Zaton neorealizma? „Non c'è pace tra gli ulivi“. Režija: Giuseppe de Santis. V glavnih vlogah: Raf Vallone, Lucia Bosé, Folco Lulli. Proizvodnja: Lux film. — Podjetje za izposojanje filmov, Zagreb.

Težko je odrediti Giuseppe de Santisu, režiserju in scenaristu filma „Ni miru med oljkami“, pomembnost kot enemu dobrih oblikovalcev tiste „velike italijanske teme“, ki jo polujemo pod imenom italijanski neorealizem. S svojima prejšnjima filmoma „Tragičen lov“ in „Grenki riž“, ki smo ju videli pri nas, je dokazal velike sposobnosti nenavadno tenkočutnega oblikovalca individualnih dram, ki jih zavestno in z močnim idejnim poudarkom prerašča kot osrednje gibalno usodna drama brezpravne, bedne množice — italijanskega proletariata. Toda če je že film „Grenki riž“ v de Santisovem ustvarjanju korak vstran zaradi preočitne težnje h kompromisu med umetnostjo in okusom publike, pa je film „Ni miru med oljkami“ za nas razočaranje in pomeni de Santisov padec. Ne gre pa tokrat za popuščanje šibkemu okusu občinstva. Gre le za to, da de Santis ni imel v tem filmu skoraj ničesar več povedati. To, kar pa je povedal, je slabotno in vsaj zanj klavno malo. Pa vendar se vprašamo: kako to? Šaj je tudi tu v ospredju borba kolektivnega brezpravja proti izkoriščevalcem, ki jih štiti zakonita družba. In ves film nas prizadevno opominja na krivico družbene ureditve, v kateri sme bogataš vihteti šibo nad siromakom. Film je nedvomno pojezel v jedro perečega socialnega problema. Tudi sicer kaže to delo značilnosti in odlike neorealistične umetnosti, zlasti v oblikovnem prijemu. Toda kje je ostala pretresljiva poezija in tragika uboštva, jedra ost humanizma izpovedi — osnovna moč neorealističnih filmov? Umetniška resničnost je v filmu „Ni miru med oljkami“ običajna na ravni sipni. Vidni so samo sicer izraziti oz. dobro odigrani, a v idejni celoti neučinkoviti, suhoparni, deloma šablonizirani osrednji

Prizor iz filma „Ni miru med oljkami“

Delajmo složno in enotno

Ljubljana, 19. aprila. Včeraj je bila prva redna seja upravnega odbora Zveze športov Slovenije. Sejo je vodil predsednik tov. Kresca, ki je najprej izročil zaslužnim športnim delavcem spominska priznanja. Odlikovani so bili: inž. Bloudek, Rudolf Cvetko, Tone Čuk, Marjan Kolarič, Fedor Gradišnik, Karol Jug in Tone Cerar. Predsednik tov. Kresca je nato govoril o potrebi po odločni borbi vodilnih organizacij za idejno čistost v našem športu. Poudaril je, da mora šport deliti svoje pravice, tudi med drugimi množičnimi organizacijami. Nudi upravni oblastni forumi, je dejal tov. Kresca, morajo športnemu in telesnovzgojnemu delu na terenu dajati mnogo večjo moralno in materialno pomoč. Do tega sodelovanja je že v nekaterih okrajih prišlo, drugod pa še oklevajo in odlašajo. Tov. Kresca je nadalje omenil, da so v športnih organizacijah mnogo premalo pozorni do žensk in do podeželske mladine. Bodoče komisije bodo morale s sodelovanjem oblasti in drugih množičnih organizacij to vprašanje mnogo bolj pozorno obravnavati. Tov. Kresca je nato upravni odbor predlagal, da bi izvolili za šim uspešnejši dvig športa nekatere komisije. Le-te bi se morale ukvarjati s konkretnimi nalozami. V razgovoru so posamezni člani predlagali, da je treba mnogo tesneje delati s športnimi organizacijami na podeželju in da mora tudi SZDL sodelovati s partizanskimi in športnimi organizacijami. Zadnji predlog je predvsem važen za podeželje, kjer so prav TVD glasila vsake športne življenja kraja. Najbolj zanimivo na seji je bilo pripovedovanje delegatov iz Kočevja in Ormožja, tov. Čuka in Belepavčiča. Le-ta sta mnenja, (kar pa je tudi najbolj pravilno), da mora biti naš cilj vključiti v telesno vzgojo čimveč ljudi in da le-ti gojijo to, kar si sami najbolj želijo. V njihovih okrajih ni smejec med športnimi in partizanskimi organizacijami, ampak ti dve delata skupno ter sta druga drugu v pomoč. Njuna osnovna misel je bila: na podeželju ne smemo razliti sil, na podeželju je treba delati složno in enotno. Člani upravnega odbora so v nadaljevanju seje razpravljali o vprašanju pomankanja telovadnih in športnih igrišč v naših solah, o razumevanju nekaterih oblastnih organov za postopno povečanje števila ur telesne vzgoje v srednjih solah itd. V razgovoru je sodelovala tudi tov. Klanjšekova, ki je govorila o udeležbi žensk v športu in poudarila, naj bi, tako kot so v Beli krajini in Kočevju, tudi drugod pravilno vsa nasprotja med Partizanom in športnimi organizacijami. Ob zaključku seje so sprejeli vrsto pravih, poslovnih, potrdil, pa so tudi preučili ZSS za leto 1954. Ker upravni odbor ne bo mogel reševati vseh vprašanj, so bile ustanovljene komisije za napredek športa, za kadre, za propagando, za zdravstvo in za gospodarstvo. Na seji so izvolili tudi upravni in izvršni odbor ZSS. V upravnem odboru predsednik Kresca, I. podpredsednik inž. Bloudek, II. podpredsednik Belepavčič, III. podpredsednik Lavrič in sekretar Premelj. V izvršnem odboru pa so: predsednik Kresca, podpredsednik Lavrič, sekretar Premelj in člani dr. Dougan, prof. Stepišnik, dr. Gogala, Lepin, Lužnik, Ada Klanjšek, dr. Linhart in Cerar.

Cedalje slabše

Prvenstvo se bliža koncu. Na srečo, kajti nogomet, ki ga v zadnjem času vidimo na večini tekmi, ni pravičnjo zadovoljiv. To velja predvsem za najkvalitetnejša moštva. Preteklo

BOBEK najboljši strelec	
21 golov: Bobek (Partizan), 16 golov: Rajkov (Vojvodina), 15 golov: Dvernić (Dinamo), 13 golov: Mitutinović (Partizan), 12 golov: Benko (Dinamo), 11 golov: Vukas (Hajduk), 10 golov: Rad, 10 golov: Matosić, 10 golov: Vidošević (Hajduk), 10 golov: Petaković (Rad), 10 golov: Čajković, 10 golov: Prlićević (BSK), 10 golov: Lokomotiva, 10 golov: Vekić, 10 golov: Proleter itd.	
SLOVO OD PRVE LIGE	
Nedeljske tekme niso prinesle odgovora na glavno vprašanje: kdo bo prvak. Zato pa so razjasnili položaj v nevtrini coni. Prvopravni nevarne cone ni več, ker se zdaj vemo, kdo bo zapustil družbo najboljših. To sta Rabinović in Odrad. Slovenski nogometaši imajo teoretično še možnost ostati v prvi ligi: zbrati bi morali šest točk, Proleter bi moral izgubiti vse tekme, razen tega pa imeti bolj-šo gol razliko od njega — vse to pa je kaj malo verjetno.	
SPET GOL RAZLIKA	
Ena izmed najvažnejših tekem v boju za naslov najboljšega, bo v nedeljo v Zagrebu med Dinamom in Crveno zvezdo. Ne glede na njen izid, bo vprašanje prvaka nojasno do zadnjega gola, ko bodo igrali Dinamo, Lokomotiva in Partizan — Crvena zvezda.	
Težko je in domala smešno ugrizati in sestavljati napovedi, ker so vsa moštva v enaki formi, pretežno slabi formi. Zanimivo pa je, da so	

sredo nas je v Novem Sadu razočaral Dinamo, v nedeljo pa ni bilo veliko bolje niti s Partizanom in Crveno zvezdo. Resda včasih to ali ono moštvo zalisti za kake četiri ure, toda pla-

DRUGI GOL ZA DINAMO na nedeljski tekmi v Ljubljani

men hitro ugasne. Potem pa imamo čisto vilo, kot da gledamo drugorazredne tekme. Ni čudo, da se ljubitelji vprašujejo, kaj je z našim nogometom.

Seveda njihova zaskrbljenost je v zvezi s svetovnim prvenstvom, saj so kandidati v slabi formi, dosti igralcev pa je tudi poškodovanih. Vendar se nam ni treba bati. Vzrok takšne forme je jasen — utrujenost nogometašev je dosegla vrhunec. Tekma se je vrnila za tekmo, domala brez

HARANGOZO PREMAGAL SVETOVNEGA PRVAKA OGIMURO IN BERGMANA

Mednarodni namiznoteniski turnir v Berlinu. Harangozo premagal svetovnega prvaka Ogimuro in Bergmana. Vogrinc-Harangozo: Tamasu-Kavaji 23:21, 21:11, 21:15. Berlin, 19. aprila. Naš državni prvak v namiznem tenisu Vilim Harangozo je dosegel v četrtfinalu mednarodnega namiznoteniskega turnirja v Berlinu velik uspeh. Premagal je novega svetovnega prvaka Japona Ogimuro 21:19, 21:12, 21:13, 21:13. Potem ko je v polfinalu premagal nemškega prvaka Freundorferja, ki je v četrtfinalu premagal Japonca Tomito s 3:1, je v finalu premagal Angležja Bergmana. Harangozova zmaga je bilo zelo prepričljiva: 21:14, 21:20, 21:11. Skupaj s Vogrincem je Harangozo osvojil prvo mesto tudi v tekmovalju moških dvojic. V finalu sta premagala japonski par Tamasu-Kavaji 23:21, 21:11, 21:15. Prvo mesto v posameznem tekmovalju za ženske je osvojila Japonka Egnel z zmago nad Avstrijko Wertlovo 21:10, 21:8, 21:8. Japonska dvojica Watanabe-Egnel je bila prva tudi v tekmovalju ženskih dvojic. V finalu je premagala Avstrijki Wertlovo in Pritzi 21:15, 21:4, 21:16.

Termoelektrana „KOSOVO“ — Obilič (Kosmet)

razpisuje natečaj za:

- visoko kvalificiranega električarja, ki bo vodil skupino za vzdrževanje električnega omrežja v TE in TS. z najmanj 10-letno prakso;
- 2 kvalificirana električarja za samostojno delo pri visokem in nizkem naponu za montaže TS in daljnovodov z najmanj 8-letno prakso;
- 2 strojnika pri turbinah z zvanjem strojnika prve stopnje za samostojno delo pri turbo-agregatu z najmanj 10-letno prakso;
- knjigovodjo-bilancista z daljšo prakso, ki je popolnoma verziran v knjigovodstvu elektrogospodarskih podjetij.

Komfortno stanovanje za poročene in samce zagotovljeno. Pisarne ponudbe z opisom dosedanjega službovanja in s pogoji glede plače je treba poslati na gornji naslov do 25. aprila 1954.

Biološki učinek atomske bombe

Štiri skupine znakov okužbe z radioaktivnimi žarki, prvi dve sta smrtni

Z atomskim orožjem je prišel v začetek človeštva nov strah. Nekaj novega, večini ljudi neznanega se širi iz atomskega orožja. To orožje ne pušča samo sile velike eksplozije, to orožje ne sežiga samo, marveč nevidno izžareva smrt in pušča na zemlji smrtne žarke. Človeško oko jih ne vidi in tudi telo jih ne dojemata. Narava ni dala človeku nobenega čutila, da bi jih zaznalo. Ni hude sluteči ribiči se vračajo z radioaktivno okuženo ladjo domov. Morda so le nekoliko trudni, morda se ne počutijo povsem dobro. Ne vedo pa, da so smrtno nevarno bolni.

Kaj so radioaktivni žarki? Kako se kaže ta skrivnostna zahrbitna bolezen? Ali imamo proti njej zaščitno sredstvo, ali jo lahko zdravimo? Za ta vprašanja se je še nedavno zanimalo samo nekaj strokovnjakov, zdaj pa se vprašuje tako čedalje več ljudi. Ob eksploziji uranove ali vodikove bombe je človeško življenje ogroženo na različne načine. Človek je lahko ranjen, lahko dobi opekline ali pa se mu na videz ne zgodi nič hudega in vendar je zapisan smrti, ker so ga zadeli radioaktivni žarki. Smrtno nevarno je lahko tudi zračni pritisek. V Nagasakiju in Hirošimi zračni pritisek ni bil najnevarnejši, ker sta eksplodirali atomski bombi precej visoko. V teh japonskih mestih so zahtevala največ žrtv porušena poslopja in po zraku leteči kosi razvalin.

Ob eksploziji uranove bombe nastane strašna vročina nad milijon stopinj Celzija. V nekaj sekundah je zrak naravno razbežan. V milijontinkah sekunde se pojavijo na nebu žareča obla, goli podobni oblak. Vročina v njem je enaka vročini Sonca. Toplotna energija učinkuje samo v delu sekunde po detonaciji. Učinek ne seže globoko in zadane samo neposredno izpostavljene predmete. Proti njemu lahko človeka zaščiti

že trava. Zadostuje, da maha človek z roko, pa odvrne od sebe nevarnost. Tudi svetle obleke človeka ščitijo pred radioaktivnimi žarki, ki lahko uničijo v koži vse pimente. Takšne opekline so nastale v Hirošimi in Nagasakiju do 4 km daleč od središča eksplozije. Na živa bitja močno učinkujejo razen toplotnih tudi jedrski žarki.

Živa bitja zelo različno reagirajo na rentgenske žarke. Nekatera, kakor žuželke, bakterije in virusi, so proti njim odporna in prenesejo jih velike doze. Zarkovni bolezni in žarkovni smrti je lasten skrivnostni avtomatizem, ki napravi na vsakogar, kdor je imel opraviti s tem problemom, globok vtis. Eno samo obsevanje, pa nesreče ni mogoče preprečiti. Avtomatično sledi prvi fazi druga, potem tretja in smrt. V Hirošimi in Nagasakiju je bilo na ljudeh potrjeno to, kar so znanstveniki s poskusi prej dognali na živalih. Pokazalo se je, da so v skladu s količino žarkov štiri skupine znakov. V prvi so radioaktivni žarki povzročili smrt vseh ljudi. V tej skupini so bili ljudje, ki jih je zadelo kakih 600 enot. V eni ali dveh urah jim je postalo slabo in začeli so bljuvati. Pozneje so se pavi na njih razni bolezenski znaki in končno je nastopila smrt. Često so znaki

prvega dne za nekaj dni povsem izginili, potem pa so se spet pojavili. Zlasti mnogo je bilo primerov krvave driske. V drugi skupini so bili ljudje, ki jih je zadelo 400 enot. Ti so se počutili dva tedna razmeroma dobro. V tretjem tednu so se pojavile krvavitve, večidel pod kožo, lasje so jim izpadali, v ustih so se pojavili mehurji, krvaveli so tudi iz nosu. V četrtem do dvanajstem tednu je nastopila smrt. V tretji in četrta skupini so bili ljudje, ki jih je zadelo manj radioaktivnih žarkov. Ti niso bili obsojeni na smrt, pač pa na nekakšno kronično žarkovno bolezen.

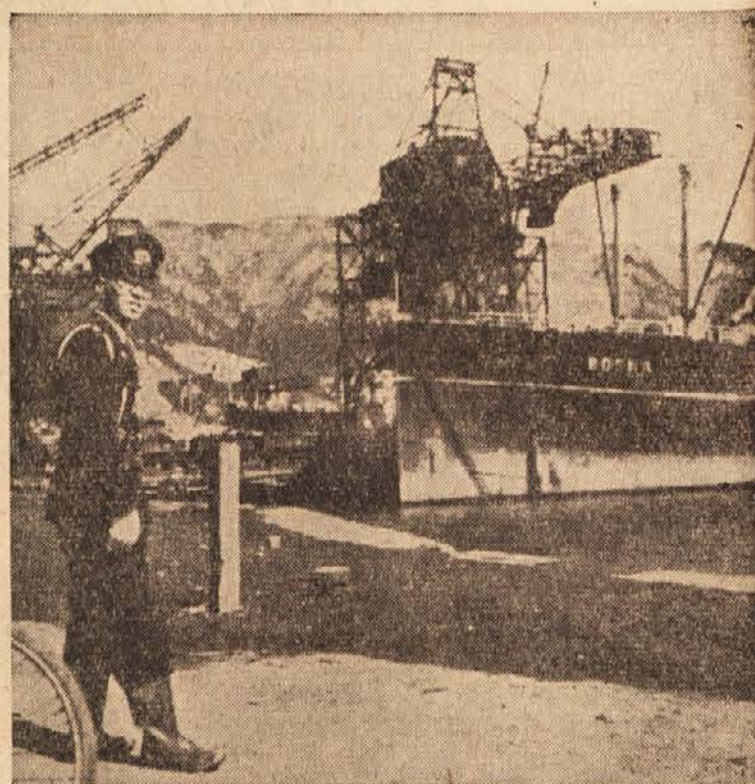
Hkrati s temi zunanjimi znaki nastanejo v telesu velike spremembe. Organi so za radioaktivne žarke občutljivi različno. Zelo so občutljivi organi, v katerih nastaja kri, kakor je kostni mozeg. Nastajanje krvi zadeva na velike močnejše in temu slede zelo hude anemije. Radioaktivni žarki zapuste zelo hude posledice tudi na želodčni in črevesni sluznici, ki se napne in začne krvaveti. Zdravljenje teh bolezni je zelo težavno. Nekaj uspehov dosežejo samo s transfuzijo krvi in antibiotiki.

Na japonski mestu vrženi atomski bombi sta izžarevali v krogu 1 do 2 km srednje močne radioaktivne žarke. Vodikova bomba, ki se je nedavno razpočila, pa je baje šestkrat močnejša in je popolnoma uničila vse področje 5 kilometrov daleč naokrog. Kako daleč je segal radius njenih smrtnih žarkov, še ni znano.

Zaščita človeka pred radioaktivnimi žarki je postala zelo važ-

no vprašanje. Z debelimi jeklenimi in betonskimi ploščami izžarjevanje zmanjšamo, da človeku ni več smrtno nevarno. Radioaktivna področja lahko izpraznimo. Nujno potrebna je natančna kontrola z ustreznimi aparati.

Zelo zanimiva pa so najnovejša odkritja žarkovne biologije in kemije, ki kažejo da lahko sesalce zaščitimo pred radioaktivnimi žarki z nekaterimi kemikalijami. Tako lahko določimo dozo, s katero vse obsevane miši v 14 dneh avtomatično umrjemo. Če pa živalim pred obsevanjem intravenozno ali v trebušno votlino vbrizgamo določene snovi, n. pr. cistein ali cisteinamid, prežive smrtno obsevanje. Kemikalije pa učinkujejo samo uro pred obsevanjem. Znanost pozna že več zaščitnih sredstev, aminokislin, kakor so glutatjon, cistein, histamin, cianidi, natriumacid itd.

Tudi jugoslovanske ladje plovejo na Daljni vzhod. — Na sliki vidimo ladjo »Bosno«, zasidrano v japonskem pristanišču

Na takšne mornarje smo lahko ponosni

Naša tovorna ladja »Bosna« brez pilota priplula v japonsko pristanišče Kamaishi

Naša največja tovorna ladja »Bosna« je proa med našimi ladjami po prvi pripluli v japonske vode. V zgodovini japonskega pristanišča Kamaishi pa je proa med tujimi ladjami sama brez pilota v snežnem metežu priplula v to težko dostopno luko.

Ko je »Bosna« 7. marca proti večeru natovljena s premogom priplula iz Kanade pred vhod v zaliv, kjer je med pečinami zgrajeno pristanišče Kamaishi, bi jo bil moral tam sprejeti pilotski čoln in ji pokazati pot. Toda pilota na dogovorjenem mestu ni bilo. Silen metej, ki v marcu večkrat nastane nad severno Japonsko, je popolnoma zaslil razgled.

Pristaniške oblasti so mislile, da bo morala ladja počakati do jutra na odprtem morju. Tudi kapitan je takoj spoznal, da ladja ne more naprej. Sklenil je počakati do jutra, češ potem mi bodo že poslali pilota.

Vso noč je »Bosna« križarila pred vodom v zaliv in se ogibala ostrim podvodnim čerem. »Tisto noč mi je srce štirikrat nehalo utripati,« pravi kapitan. Ko se je jelo daniti, se je prikazala v močni zarji na obzorju še ena ladja, neka angleška tovorna ladja, ki je tudi v bližini čakala, da bi se zdanilo. »Priplula je za nami,« pripoveduje kapitan, »in videli smo, da nas hoče prehiteti in odpluti pred nami v pristanišče. Videli smo vrvenje njene posadke. Angleški mornarji so se pripravljali, da bi nas prehiteli.

Barvne rentgenske slike

Prof. R. Stuart Mackay z univerze v Kaliforniji je nedavno poročal o novem sistemu, po katerem je možno izdelovati barvne rentgenske slike. Medicini se torej obetajo novi uspehi. Novi sistem je v tem, da različne soli na različne načine absorbirajo rentgenske žarke. Na istem delu telesa snamejo tri navadne rentgenske slike, vsakokrat pa uporabijo drugačno valovno dolžino. Potem te tri slike projicirajo skozi tri različne barvne filme, ležeče drug na drugem, in tako nastane na fotografskem filmu ali plošči preprosta barvna slika.

Ne boš kaše pilal,« sem pomislil, »Če bi angleška ladja prva zavzela pristanišče, kdo ve, ali bi pilot sploh prišel po nas. Tedaj bi morali plačati penale. Zračnajo pa ti za vsak dan zamude 400 dolarjev. Zato sem sklenil, da ne bom več čakal na pilota. Obrnil sem ladjo natanko proti vodu, nekoliko na levo, tako da angleška ni mogla pluti mimo nas.«

Šele 8. marca zjutraj so iz pristanišča sporočili, da lahko pripluje vanj samo ena ladja. Delavci in policaji so bili v pristanišču že zbrani. Čoln pristaniške karantene je priplul k naši ladji. Angleški pristaniški agent je pojasnjeval nestrpnim in premraženim predstavnikom našega poslaštva, ki so bili prispeli iz Tokia, da bi pozdravili posadko prve naše ladje na Japonskem, da lahko privozi v pristanišče samo angleška ladja. Anglež je rekel, da je njihova ladja priplula že prej

in da si upa zavoziti v pristanišče brez pilota. Po našo ladjo pa bi poslali pilota pozneje, ko bi se morje nekoliko umirilo. V pristanišču pa ni priplula prva angleška, marveč naša ladja. In tako njenemu kapitanu ni bilo treba plačati penala.

MALI

LEKSIKON

Kako je naš civilni zračni promet po vojni napredoval?

Ali so bile pri nas gušarske šole?

Kako vpliva breskvo na anemične ljudi?

Leto dni po ustanovitvi, namreč leta 1929, so naša potniška letala prepeljala 1830 potnikov. Do leta 1935 je naš civilni zračni promet samo živilaril. Tisto leto je dobila Jugoslavija moderna potniška letala in do leta 1939 je promet narasel na 12.687 potnikov. Čeprav so nam Nemci med vojno civilno letalstvo uničili, so naša potniška letala že leta 1946 prepeljala 10.086 potnikov. Leta 1947 so jih prepeljala 32.717, naslednje leto 86.555, l. 1951 86.661, predlanskim pa 61.284. Predlanskim je torej naš civilni zračni promet znatno napredoval. Podatkov za lani še nimamo, kar se nam zdi v poslovanju JAT čudno.

Znan je primer gušarske šole, ki je delovala do l. 1870, ko jo je prenevala oblast duhovskega dvora. Ta šola je bila v Irigu, znana kot iriška gušarska šola. Zaprli so jo zato, ker so njeni gojenici in učitelji širili napredne ideje in poglabljali narodni ponos, kar avstrijski dvor seveda ni bilo po volji. Slava srbskih gušarjev se je širila že v 15. stoletju po mnogih evropskih deželah. Sprejemali so jih tudi na mnogih dvorih, zlasti na Poljskem.

Dva ameriška znanstvenika sta proučevala vpliv breskve na človeški organizem in prišli do presenetljivega sklepa da uživanje breskev poveča količino hemoglobina za 40 do 50 odstotkov. Isto velja tudi za suhe breskve.

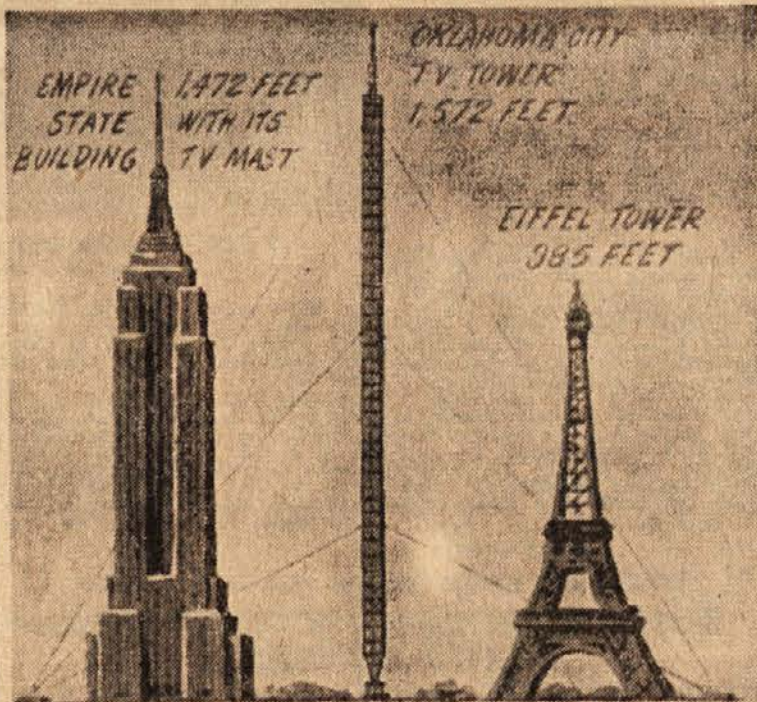
»No, le pridi iz kletke, dragi moj, ne bodi tako trmast! Saj vidiš, da ga ne moreš vzeti s seboj.«

TELEVIZIJSKA ANTENA najvišja stavba na svetu

Zgradili so jo v Oklahomi in je visoka 472,6 m

Najvišja stavba, kar jih je človek kdaj zgradil, se dviga pod nebo v Oklahomi. Doslej najvišjo stavbo presegla za 33 m, in od julija jo bodo uporabljali kot anteno za oddaje televizijskih programov. Televizijska postaja mesta Oklahome hoče imeti čim višjo anteno, da bi povečala sprejemni radius. Počezni prerez antenskega stola ima obliko trikotnika, katerega vsaka stran je dolga 3,6 m. Stolp stoji na treh nogah v obliki cilindra s premerom 20 cm. Cilindri so jekleni. Anteno drži devet kablov s premerom 10,6 cm. Debeli so torej kakor kablji nekaterih visečih mostov. Anteno drže tako čvrsto, da se ne majo, četudi piha močan veter. Kablji bodo pritrjeni »jeko in beton 270 m daleč od vznožja stola.

Antena bo veljala nad pol milijona dolarjev. Trošila bo 316.000 vatov ali 50.000 vatov več kakor doslej najmočnejša televizijska postaja v ZDA. Strokovnjaki računajo, da omogoča dober televizijski sprejem v krogu 240 km, in sicer v vseh smereh. Antena bo imela dvigalo za enega človeka, ki se bo lahko dvignil 372 m visoko. Najvišji nebotičnik na svetu Empire State Building je visok s svojo televizijsko anteno 461 m. Televizijska antena mesta Oklahome pa je visoka 472,6 m. Za

primerjavo naj omenimo, da je Eiffelov stolp v Parizu visok 259,5 m.

Ker kablji niso dovolj upogljivi, da bi jih lahko vozili po uličnih ovinkih, jih bodo najbrž pri-

peljali neposredno čez polje na kamionih, ki bodo vozili drug za drugim v ravni črti. To bodo morali storiti v mrazu, ko bo zemlja zmrznjena, da se kolesa ne bodo udrala.

TRIJE tovariši

ROMAN 53

E. M. REMARQUE

Na stenah njegovega ateljeja je viselo nekaj velikih portretov v olju in zlatih okvirih; pod njimi pa so visele majhne ustrezne fotografije. Vsak naročnik je lahko takoj videl, kaj se je dalo napraviti celo iz obledela posnetka.

Ferdinand je vodil peka po ateljeju in vpraševal, kateri način mu najbolj ugaja. Pek pa je vprašal njega, če se cene ravna po velikosti. Ferdinand mu je pojasnil, da ne gre po kvadratnih metrih, marveč po izvedbi. Potem je bila peku največja slika najbolj všeč.

»Dober okus imate,« ga je pohvalil Ferdinand, »ta slika je portret princeze Borghese. Stane osem sto mark. Z okvirom.« Pek se je zdrznil. »Koliko pa brez okvira?«

»Sedem sto dvajset.« Pek je ponudil štiri sto mark. Ferdinand je zmajal z levjo lobanjo. »Za štiri sto mark lahko dobite kvečjemu glavo v profilu, ne pa slike do kolen en face. To je dvojno delo.«

Pek je menil, da glava v profilu zadostuje. Ferdinand ga je opozoril na to, da sta obe fotografiji posneti od spredaj. Po njih niti Tizian ne bi mogel naslikati portreta v profilu. Pek se je potil; na obrazu se mu je poznal obup, da takrat pri fotografiranju

ni bil dovolj previden. Moral je priznati, da je imel Ferdinand prav; en face je moral slikati pol obraza več kakor v profilu. Večja cena je bila upravičena. Močno se je obotavljal. Ferdinand je bil dotlej dokaj nepristopen; zdaj pa je postal kar preveč zgovoren. Njegov mogočni bas je pridružen donel po ateljeju. Kot strokovnjak moram reči, da je opravil brezhiben kos dela. Peka je tudi hitro omeheal, zlasti, ko mu je Ferdinand opisal vtis krasne slike na škodoželjne sosede.

»Velja,« je dejal, »toda ob plačilu v gotovini deset odstotkov popusta.«

»Pa naj bo,« je odgovoril Ferdinand, »deset odstotkov popusta, za aro, pa za moje stroške, barve in platno tri sto mark.« Mešetarila sta še nekaj časa, potem pa sta se sporazumela in domenila o podrobnostih. Pek je hotel povrh imeti naslikano še biserno ogrlico in zlato broško z diamanti. Na fotografijah pa ju ni bilo videti. »Seveda,« je dejal Ferdinand, »nakit vaše žene bo tudi naslikan. Najbolje bo, če mi ga ob priložnosti prinesete za eno uro v atelje, da bo na sliki kar najbolj naraven.«

Pek je zardel. »Saj ga nimam več doma. Nakit je — imam ga pri sorodnikih.«

»Ah tako! No, če je tako, pojde tudi brez njega. Ali je bila broška podobna tej tu na sliki?«

Pek je priklimal. »Da, samo natanko tako velika ni bila.«

»Prav. Torej jo naslikam tako. Veržice pa tako ne potrebujem.

Vsi bliseri so si podobni.« Peku se je odvalil kamen od srca. »In kdaj bo slika gotova?«

»V šestih tednih.«

»Velja.« Pek se je poslovil.

S Ferdinandom sva sedela še nekaj časa sama v ateljeju.

»Šest tednov potrebuješ za to?« sem ga vprašal.

»Kaj še! Štiri, pet dni; tega pa peku vendar ne morem povedati, sicer bi izračunal, koliko zaslužim na uro, in čutil bi se oškodovanega. Pri šestih tednih pa je zadovoljen. Enako kakor pri princesi Borghese. To je človeška narava, Robby. Če bi mu rekel, da je naslikana šivilja, bi se mu zdelo njena slika manj vredna. Mimogrede rečeno, že šestkrat se mi je pripetilo, da so imele rajne žene enak nakit, kakršnega vidiš tamle na sliki. Tako se igra naključje. Portret dobre Luise Wolffove je čudovito vzpodbudno reklamno pomagalo.«

Ozrl sem se. Raz steno so naju gledale iz negibnih obrazov oči, ki so že zdavnaj trohnele v grobu. Bile so slike, ki jih svojci niso vzeli ali plačali. Sami ljudje, ki so nekoč upali in dihal. »Ali ne postaneš spričo vsega tega tu sčasoma melanholičen, Ferdinand?«

Skomizgnil je z rameni. »Ne, kvečjemu ciničen. Melanholičen postane človek, če razmišlja o življenju; ciničen pa, če vidi, kako večina ljudi vsemu kljubuje.«

»Hm, mnogim seže to vendarle globlje...«

»Nedvomno. Toda takšni ljudje ne naročajo portretov.«

Vstal je. »In prav je, Robby, da imajo še zmeraj svojo važno branjarjo, ki jih drži pokonci in ščiti. Biti sam, — resnično sam brez slehernega slepila, — to se zgodi tik pred blaznostjo ali samomorom.«

Veliki prazni prostor je plaval v poltemi. Poleg njega je bilo slišati nekoga, kako tiho hodi sem ter tja. Bila je gospodinja Nikoli se ni prikazala, če je kdo izmed nas prišel k Ferdinandu. Sovražila nas je, ker je mislila, da hujskamo Graua proti njej.

Odšel sem. Spodaj me je sprejel ulični hrup ko topla kopel.

DNEVNE NOVICE

Združenje ZSJ pravne fakultete prireja v četrtek, 22. aprila ob 19 v zbornici dvorani Univerze diskusijo o aktualnih gospodarskih vprašanjih, katero bo vodil član izvršnega sveta LRS tov. Stane Kavčič.

Planinske postojanke, hoteli, turistični kraji! Nabavite si originalne fotografske slike vaših krajev. Izdelava solidna, cene zmerné. — Fotoateljé Žerjal, Jesenice na Gorenjskem. Obveščam svoje cenjene stranke, da sem se preselil iz Grajskega trga 7 v nove prostore: Slovenska ulica 20, Maribor. — Aleksander Janko, urar. Angleski kvadril. Na razstavi v Moderni galeriji bo danes ob 18 strokovno vodstvo. — Razstava se jutri zapre.

Razstava risb Karla Bulovečeve-Mrak se dokončno zapre v sredo, dne 21. aprila. Ne to, ne ono — samo MOTOK je zanesljivo sredstvo proti motom! — Pazi na zaščitno znamko MOTOK!

PREDAVANJA

Geografsko društvo in Društvo za raziskovanje jam vabita na predavanja prof. dr. Vavterja Bohinca o avstrijskem krasu in njegovih jamah. Predavanja bo v sredo, dne 21. aprila ob 20 v balkonski dvorani univerze. Spremljajte ga bodo skopične slike.

KONCERTI

Zlatka Baloković koncertira nočjo ob 20.15 v dramskem gledališču. Pri klavirju tvo Maček. Vstopnice, razen stojniš, so razprodane.

GLEDALIŠČA

DRAMA — LJUBLJANA
Torek, 20. aprila ob 20.15: Koncert Zlatka Balokovića (v dramskem gledališču).
Sreda, 21. aprila ob 20: Cankar: »Hlapci«. Gostovanje Ljubše Jovanovića in Franja Novakovića v ljubljanski Drami v sredo, dne 21. aprila v Cankarjevih »Hlapcih«. Jovanović bo igral župnika.

Umrli so v Ljubljani

Milavec Franc, bivši upravnik banke Slavia. Pogreb bo danes, v torek ob 16.30 na Zalah.
Burjak Franc, strojni ključavničar. Pogreb bo danes ob 17. na Zalah.
Kos Miroslav, abs. teh. sred. šole. Pogreb bo v sredo ob 15. na Zalah.
Pogačnik Frančiška, gospodinja. Pokopana bo v sredo v Kovorju pri Trzinu.

ELVIRA RUPEL

roj. NABERGOJ

Pogreb bo iz Jožefove mrliške veže v sredo, 21. aprila ob pol štiri.

Zahvalni: Mirko, Milica, Karlo, Nada, Slavko, otroci: Nataša, Zora, Marija, snaha: Janez Baltezar in Giorgio Cavazza, zeta; vnuki in ostalo sorodstvo
Ljubljana, Trst, 19. aprila.

ZAHVALA

Zahvaljujemo se vsem, ki so sočustvovali z nami ob bridki izgubi našega brata, strica in svaka

Viktorja Kavčiča

žel. inšpektorja v pokoju
Posebno se zahvaljujemo tovarišem Gorské reševalne zveze iz Jesenic ljudski oblasti v Radovljici in dr. Hafnerju Janku. Za prisrčne poslovilne besede ob odprtem grobu pa se še posebej zahvaljujemo dr. Simencu in zastopniku Planinskega društva Ljubljana. Zahvaljujemo se tudi vsem ostalim stanovskim tovarišem, ki so Viktorja spremljali na njegovi zadnji poti.
Zahvalni ostali.

ka, Novaković pa Hvastjo. Vstopnice se lahko naroče tudi telefonično skupinsko ali posamezno v upravi SNG, telef. št. 22-326. Cene so običajne dramske od 90 din navzdol.

OPERA

Torek, 20. aprila ob 19.30: Baletni večer. Abonma red F.
Sreda, 21. aprila ob 19.30: Prokofjev: »Zajubljen v tri oranže«. Abonma red A.
Četrtek, 22. aprila ob 19.30: Svara: »Prešeren«. Abonma red G.
Petek, 23. aprila ob 19.30: Rossini: »Sevilijski brivci«. Abonma red Petek popoldanski

MESTNO GLEDALIŠČE LJUBLJANA

Gledališka pasaža
Torek, 20. aprila ob 16: Eduardo de Filippo: »Neapeljski milijonarji«. Red Torex popoldanski. Vstopnice so tudi v prodaji. Gostovanje SNG Maribor.
ob 20: Eduardo de Filippo: »Neapeljski milijonarji«. Red Torex večerni. Vstopnice so tudi v prodaji. Gostovanje SNG Maribor.
Sreda, 21. aprila ob 20: Eduardo de Filippo: »Neapeljski milijonarji«. Red Sreda. Vstopnice so tudi v prodaji. Gostovanje SNG Maribor.

MESTNO LUTKOVNO GLEDALIŠČE

Ročne lutke
Resljeva cesta 28
Torek, 20. aprila ob 10: Gostovanje v Ilirski Bistrici.
ob 14.30: Gostovanje v Postojni.
ob 18: Gostovanje v Jelšanah.
Sreda, 21. aprila ob 9: Gostovanje na Promu.
ob 14: Gostovanje v Divači.
ob 16.30: Gostovanje v Herpeljah.
Četrtek, 22. aprila ob 11: Gostovanje v Dekanah.
ob 17: Gostovanje v Marezigah.

Vabimo vse

preživela borca in komandante XVII. krajiške brigade X. divizije NOB, da takoj pošljejo svoje točne naslove zaradi praznovanja desetletnice formiranja XVII. krajiške brigade, ki bo 15. in 17. maja 1954 v Prozoru.
Okrajni odbor
Zveze borcev NOB — Prozor

RADIO

Dnevni spored za torek, 20. aprila
Poročila: 5.35, 6.00, 7.00, 13.00, 15.00, 17.00, 19.00 in 22.00.

5.30—7.30 Dobro jutro, dragi poslušalci! (Pester glasbeni spored) — vmes od 5.45—5.55 Jutranja telovadba — 6.30 do 6.55 Radijski koledar in pregled tiska — 7.30 Za gospodinjice — 11.00 Soliska ura za niži stopnje: Zivah na preži (ponovitve) — 11.30 Soliska ura za višjo stopnjo: Velika pot, radijska igra — 12.05 Domače pesmi izvajajo Trio Slavko Avsenik — 12.20 Kmetijski nasveti — 12.30 Opoldanski koncert — 15.15 Zabavna glasba, vmes reklame — 15.45 Nove knjige — 15.55 do 16.00 Za prijetno razvedriljo (spored lahke in zabavne glasbe), vmes od 14.40—14.45 Kaj so danes na sporedu — 15.15 Zabavna glasba, vmes reklame — 15.30 Lažja orkestralna in solistična glasba — 15.50 Esperantisti tečaj — 7. lekcija — 16.00 Naši in inozemski solisti pred mikrofonom — 17.10 Pisan spored slovenskih narodnih pesmi — vmes od 17.30—17.40 iz kolektivov za kolektive — 18.00 Sportni tečaj — 18.30 Filmske melodije — 19.00 Radijski dnevnik — 19.30 Zabavna glasba, vmes reklame — 20.00 Tedenski notranje-politični pregled — 20.10 Odmolovi iz Offenbachove opere: »Hoffmanove pripovedke« — 21.00 Literarni večer — George Sand — 21.30 Pol ure slovenskih narodnih pesmi — 22.15—23.00 Koncert predklasične glasbe.
23.00—24.00 Oddaja za tujino na valu 327.1 m (prenos iz Zagreba).

RADIO KOPER

Dnevni spored za torek, 20. aprila
13.45 Lahka in zabavna glasba — 14.30 Kulturno življenje na Primorskem — 14.45 Poje komorni zbor iz Trsta pod vodstvom Ubaldina Vrabca — 17.20 Igral bo orkester Andrej Kostelanetz — 20.00 Giuseppe Verdi: Ernani, lirčna drama v 4. dejanjih — 22.10 Pabimo na ples.

bo zaščitili
vašo garderobo, pred moji
Ne pozabite!
PeTaLin!

MARIBORSKE VESTI

Umetnostna galerija, Strossmayerjeva ulica 6: Razstava beograjske skupine »Samostalni« — oja, grafika in plastika. — Razstava je odprta dnevno od 9—16 od 11. do 25. aprila. Prijave za ekskurzije pošljite na tel. št. 25-45. Vodstvo na razstavi zagotovljeno.

Dežurna lekarna

Torek, dne 20. aprila 1954: lekarna »Studenti«, Gorkoga ulica 18.

RADIO

5.30—7.30 Prenos sporeda Radia Ljubljana — 7.30—7.50 Melodije v ritmu — 7.50—8.00 Obvestila in objave — 8.00—8.15 Domači in narodni napipi — 8.15—8.20 Za naše gospodinjice — 8.20—8.30 Zabavna glasba — 8.30 do 8.40 Poročila — 8.40—9.00 Operetne melodije — 12.00—16.00 Prenos sporeda Radia Ljubljana — 16.00—16.20 Skladbe Matije Tomca poje Mariborski komorni zbor pod vodstvom Rajka Sikoška — 16.20—16.30 Zabavni zvoki — 16.30—16.45 Mariborski feliton — 16.45—17.00 Igralo štirje flosarji — 17.00 do 23.00 Prenos sporeda Radia Ljubljana.

KINO

PARTIZAN: Ameriški film: »Cyrano de Bergerac«.
UDARNIK: Ameriški film: »Skrivnostna cesta«.
POBREŽJE: Ameriški barvni film: »Dvoboj pri Srebrnem potoku«.
STUDENTI: Ameriški film: »Nevidni človek«.

SLOV. NARODNO GLEDALIŠČE

Torek, 20. aprila ob 19.30: Puccini: »La Boheme«. Red ZIS.
Sreda, 21. aprila ob 19.30: Massenet: »Werther«. Red C. Gostovanje R. Francja.
Četrtek, 22. aprila ob 19.30: Puccini: »La Boheme«. Red LMS-2.

CELJSKE VESTI

LJUDSKA UNIVERZA V CELJU
Tretji večer poučnih filmov bo danes, v torek, 20. aprila ob 19.30 v predavalnici učiteljskega. Ob diafilmih »Dom otrok — družina« bo govoril profesor Ivo Svarc. Razen vzgojnih in zdravstvenih vprašanj družine, zlasti gospodinjice, je v diafilmskih prikazih tudi razvoj otroka v prvih letih življenja. — Vjudno vabljeni.

KINEMATOGRAFI PREDVAJAJO

KINO »UNION«

Angleški film

»OSEBNA ZADEVA«

V glavnih vlogah: Gene Tierney, Glynnis Johns in Leo Genn.

Tednik — Predstava ob 16. uri
Prodaja vstopnic od 14. dalje

Jugoslovanska kinoteka predvaja ob 18 in 20 franc. film: »Pod strehami Pariza«.

Dne 21. aprila ob 18 in 20 pa franc. film: Herojski Kermes. Predprodaja vstopnic vsak dan pri blagajni kina Union od 12 dalje.

KINO »KOMUNA«: Angl. film: »Osebnostna zadeva«. Tednik. Predstave ob 15, 17, 19 in 21.

Predprodaja vstopnic od 10—11 in od 14 dalje.

KINO »SOČA«: Italij. film: »Ni miru med oljkami«. Brez tednika. Predstavi ob 18 in 20.

Predprodaja vstopnic od 10—11 in od 17 dalje.

KINO »TRIGLAV«: Ameriški barvni film: »Divji sever«. Tednik: V soncu višin. Predstavi ob 18 in 20.

Predprodaja vstopnic od 17 dalje. Danes zadnjikrat.

KINO »SISKA«: Ameriški film: »Točno opoldne«. Tednik. Predstave ob 16, 18 in 20. Predprodaja vstopnic od 15 dalje.

JESENICE: »RADIO«: Mehliški film: »Soledadin šala«. Predstavi ob 18 in 20.

»PLAVZ«: Ameriški film: »To je moj sin«. Predstava ob 18.

PTUJ: Ameriški film: »Na nebu ni cest«.

KINO »SLOGA«

Premiera italijanskega filma

Ni miru med oljkami

v glavnih vlogah Lucia Bose in Raf Vallone

Tednik. Predstave ob 15, 17, 19, in 21. uri. Ob 10 matineja. Predprodaja vstopnic od 9—11 in od 14 dalje.

DROBNI OGLASI

ELEKTRICNI APARAT, skoraj nov, veliki, za kuhanje ekspres kave, prodamo. Cena ugodna. Ogled in ostale informacije v industriji usnja, Vrhnika. 1306
PREKLICUJEM besedo, izrečeno proti Lovše Mariji, za neresnično. Janez Kregar, Dobrunje 31. 1329

KNJIGOVODJO materialnega inventarista, sprejme »takojsnjim« nastopom Dom za duševno-defektne otroke, Dornava pri Ptuj. 1308
DVA FARMACEVTA za propagando, s sedežem v Zagrebu in Ljubljani za LR Hrvatsko oziroma LR Slovenijo, sprejme Tovarna farmacevtskih izdelkov »Galenika«, Zemun. Ponudbe pošljite personalnemu oddelku. 1952

VI. NEMŠKI OBRTNIŠKI SEJEM

Z MEDNARODNIM SODELOVANJEM

München — 12.—23. maja 1954

Najvažnejši sejem obrti in nje pripadajoče industrije — Devet sejemskih dvoran z več kot 20.000 m² površine — Popust na vozniški v 13 evropskih državah (Jugoslavija 25% — zahodnonemški del proge 33%.)
Sejemске izkaznice in obvestila: Jugoslovanska trgovinska komora, Beograd, Knez Mihajlova 33, Putnik, putniški ured, Beograd

»ELEKTROSOND«

podjetje za proučevanje in konsolidacijo terena
ZAGREB, Trg republike 1/I.

takoj sprejme

več gradbenih in rudarskih inženirjev,
več gradbenih, strojnih in rudarskih tehnikov
ter tehnikov za strojno vrtanje

za delo na terenu.

Plača po tarifnem pravilniku.

Ponudbe z življenjepisom pošljite na gornji naslov — kadrovski odsek.

651

Rudnik rjavega premoga Miljevina
V FOČI

proda po najugodnejših cenah:

LOKOMOBIL »BRAND«, izdelek tvrdke Brand in Zhuillier, Brno, 1911. Plamenocevni horizontalni kotel, ogrevalna površina 46 m², dovoljeni pritisk 10 atm. Jakost 150 ks. Pri lokomobili je tudi 7 m dolga transmisija. V uporabnem stanju;

GENERATOR 95 kW, izdelek tvrdke »Ganz«. Napetost 550 V, 125 amp, 750 obratov v minuti — trifazni za izmenični tok. V uporabnem stanju;

LOKOMOBILA LANZ, izdelek tvrdke Lanz, Mannheim, 1914. Plamenocevni horizontalni kotel, ogrevalne površine 25 m², dovoljeni pritisk pare 12 atm. Jakost 70 ks. V uporabnem stanju.
Obe lokomobili se kurita normalno s premogom dimenzije 15 do 60 mm.

PARNA LOKOMOTIVA 20,5 tone, izdelek tvrdke Maffei, München, 1910, za tir 760 mm, compoundni parni stroj (4 cilindri), 4 vezane osovine, teža prazne lokomotive 17,5 tone, v obratu 20,5 tone. V uporabnem stanju;

PARNA LOKOMOTIVA 13,5 tone, izdelek tvrdke Orenstein in Koppel, Berlin, 1922, za tir 760 mm, tri vezane osovine, teža prazne lokomotive 11 ton, v obratu pa 13,5 tone. V uporabnem stanju;

KAMION »PIONIR«, TRITONSKI, izdelan 1951, uporaben;

KAMION »CHEVROLET«, 1,5-tonski, uporaben, nov motor, vozilo generalno popravljeno;

JAMSKI RAZVODNI BATERIJI ZA NAPETOST 380 V, ena jakosti 150 amp, druga pa 200 amperov, znamke »Joy«, v uporabnem stanju. Obe garnituri zajamčeno kompletni z vso opremo.

1945

»PARTIZAN«
PODJETJE ZA IZDELAVO OBLEK IN PERILA

BEOGRAD, Donjogradski bulevar 2

(prej Vojna odeča)

LOČILI SMO SE OD VOJNE INDUSTRIJE IN IZDELUJEMO ZA ŠIROKO POTROŠNJO:

- teško in lahko konfekcijo (zimске suknje, obleke, plašče, ženske kuli jopiče, delovne obleke, srajce, razno perilo in podobno);
- razne uniforme (za vse rodove vojske, za ljudsko milico, železnico, pošto, gasilce in vse druge ustanove in podjetja, ki oskrbujejo svoje delavce in uslužbenke z ustrezačo opremo);
- razno športno opremo (šotorska krila, nahrbtnike, torbice, športne obleke in uniforme, smučarske obleke itd.);
- polirne plošče (tocila) za industrijo — volnene in bombažne, državne in partijske zastave (velik. 2×1 in 3×1,5).

PODJETJE IMA SVOJE PRODAJALNE V VSEH VEČJH KRAJH FLRJ. NAROČITE NAŠE IZDELKE IN PREPRIČAJTE SE O NJIHOVI SOLIDNOSTI!

Trgovine, podjetja, ustanove in potrošniki, kupujte našo konfekcijo, ker je za tretjino cenejša od izdelave po meri!

TELEFONI:

hišna centrala 26-589, komercialni oddelek 23-778 in 23-039, direktor 27-004.

1909

KOVINSKO INDUSTRIJSKO PODJETJE

»PROLETER« — BEOGRAD

Lazarevački drum 6 — Telefon: 55-175 in 55-089

IZDELUJE IN NUDI

majhne emajlirane
štedilnike

dimenzije 620×390×320 mm

IZDELAVA V BARVAH PO ŽELJAH KUPCEV.

Zaradi pravilnega izkoriščanja kalorij goriva je bil pri štedilniku dosežen prihranek na gorivu 60% in več v primerjavi s štedilniki normalne velikosti.

Kuri se z drvini in premogom.

Po estetskem videzu je naš majhni emajlirani štedilnik za okras, po kakovosti in ekonomičnosti pa blagodejen za vsako gospodinjstvo.

Za otokovo v letošnjem letu sprejemamo naročila in sklepamo pogodbe do 30. aprila 1954.

VSA OBVESTILA DAJE KOMERCIALNI ODDELEK PODJETJA.

1908

Vrtljiv elektroplovč v Storah bo zgrajen avgusta

Nedaleč od železnice, v tesni dolini, kjer stara in počnela tovarniška poslopja in dimniki štorske Železarnice zakrivajo pogled v njeno notranjost, že od avgusta leta 1952 gradijo prvi in hkrati tudi največji elektroplovč v naši ožji domovini. Pridne roke 450 gradincev podjetja »Beton« iz Celja gradijo tri velike objekte elektroplovča. Večetažno poslopje, v katerem že stoji nizkojaskasta električna peč — plavč, premera 8 metrov ter številne pomožne naprave, so dogradili pred nedavnimi. Levo stoji še nedograjena dvorana za nakladanje surovega železa, desno pa dvorana z bunkerji za železno rudo, koks, apnenec in druge primese. Vsi objekti bodo medsebojno povezani s širokotirno železnico in številnimi premičnimi žerjavi za nakladanje in razkladanje. Podjetje »Beton« predvideva, da bodo v Juliju končana gradbena dela tistih objektov, ki jih nujno potrebujejo za neovirano obratovanje elektroplovča. Prav tako bo do takrat tudi maloštevilni kolektiv strojnih in električnih monterjev končal montažna dela na modernem plavču, sistema »Tie-land Chale«. In če bodo v Selcah pri Celju pripravili vse potrebno za obratovanje velike transformatorske postaje, bo avgusta iz novega elektroplovča prvokrat prišlo železo.

DNEVNO DO 100 TON SUROVEGA ŽELEZA VEČ

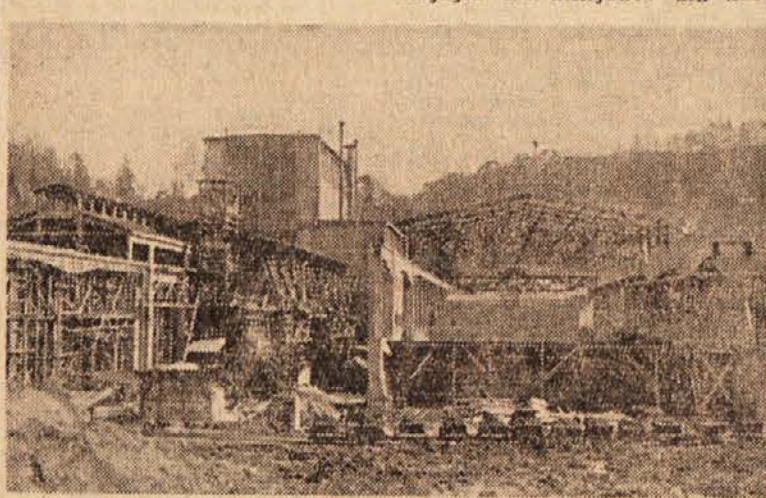
Ker se montaža elektroplovča približuje zaključni fazi, naj omenimo, da je 80% mehanске opreme za plavč izdelane v domačih tovarnah, 20% pa je je uvožena, medtem ko je električna oprema pretežno uvožena. Plavč se bo med obratovanjem neopazno vrtel na številnih kolesih v loku 120 stopinj levo in desno. Za to bo potrebna velika sila, saj je velikani težak blizu 750 ton. Z vrtenjem elektroplovča bo izključena vsaka škoda, ki bi jo v nasprotnem primeru povzročile vertikalno pomikajoče se elektrode s tem, če bi med žarjenjem vzdolž plavča vedno na istem mestu zgale notranjo ogljikovo in šamotno oblogo. Zaradi kritičnega pomanjkanja

električne energije v zimskih mesecih, bo elektroplovč obratoval letno samo 8 do 9 mesecev. Za proizvodnjo 1 tone surovega železa bo potrebno 2600 kilovatnih ur električne energije. Pri letni proizvodnji 20.000 ton

nad 2 milijardi dinarjev, vložnih v gradnjo elektroplovča.

450 MILIJONOV DIN KREDITA, TODA...

Letos je bilo odobrenih nadaljnjih 450 milijonov din kre-

Gradbišče elektroplovča v Storah

sivega surovega železa in deloma belega surovega železa, bo plavč potreboval 60 milijonov kilovatnih ur električne energije, 36.000 ton železne rude, 8000 ton koks, 5000 ton apnenca itd. Dnevno torej trinajst-20 tonskih vagonov raznih surovin. V vseh obratih elektroplovča bo zaposleno približno 50 delavcev in strokovnjakov, ki bodo v glavnem upravljali in nadzirali mehaniziran potek proizvodnje. Elektroplovč v začetku še ne bo dajal predvidene količine surovega železa, ker bo uporabljal nesintirirano železno rudo. Zaradi kreditnih omejitev je Železarna morala odložiti gradnjo glomeracije — naprav za sintiranje rude, za leto dni. Š sintiranjem bi se železna ruda obogatila z železom za 10%, s čimer bi se povečala tudi proizvodnja surovega železa.

Za lastno reprodukcijo bo Železarna porabila letno 8000 ton surovega železa, vse ostalo pa bo prodajala, medtem ko so ga sedaj celo uvažali (1500 ton letno). Če upoštevamo samo dobiček, ki ga bodo imeli s prodajo surovega železa, bo le-ta kmalu vrnil

dati za dovršitev gradbenih del in nakup strojne opreme za veliko transformatorsko postajo v Selcah pri Celju. Znesek bi vsekar zadostil potrebam, če bi devize, ki so potrebne za nakup transformatorja in druge električne opreme v inozemstvu, lahko kupili po uradnem tečaju. Transformator, ki je pripravljen za Selce, stane nad 80.000 dolarjev, prav toliko pa stane tudi ostala oprema. Če bi to vprašanje zadovoljivo rešili, bi trafo postaja avgusta transformirala električno energijo za Store.

F. Krivec

DOBRO PRIPRAVLJEN OBČNI ZBOR, TODA SLABA UDELEŽBA

Sentviški člani SZDL so se premalo zanimali za težave društev in za delo občinskega ljudskega odbora

Na obnem zboru SZDL v Sentvidu, ki je bil sicer dobro pripravljen, je bilo sorazmerno malo članov. Zborovalci so menili, da je bilo med njimi premalo političnega dela, čeprav je predsednik v poročilu ugotovil, da je odbor žel lani precej uspehov in da so tudi člani bili delavni.

Predsednik je v poročilu analiziral delo društev in organizacij, občine in raznih svetov državljanov. Ugotovil je, da so člani SZDL sicer delavni in raznih društev, vendar jih v njih ni veljanih toliko, kolikor bi jih lahko bilo. Člani SZDL so zlasti premalo pomagali Partizanu in Svobodi, katerih delo ovirajo predvsem materialne težave. Partizan na primer nujno potrebuje televizor in igrišče, da bi lahko vključil v svoje vrste še več mladine. Tudi občina ne najde dovolj opore med člani SZDL, ko se zavzema za izvršitev raznih načrtov. Tu bi omenili še enkrat vprašanje gimnazija, preostali avtomobilne šole, itd.

V Sentvidu so ugotovili, da je komaj nekaj nad 60 odstotkov volivcev vključenih v SZDL. Mnogo je tudi takih, ki so prej stanovali drugje, ko so se pa priselili v Sentvid, se niso organizaciji niti javili; med njimi je tudi nekaj članov ZK.

Razgovor na obnem zboru je bil zelo živahen: navzoči so sprožili marsikakšno vprašanje, o katerem bo treba še govoriti. Med ostalimi nalogami bo moral odbor predvsem skrbeti, da bo pripravil čimbolj dostojno proslavo šentviških dogodkov pred desetim leti, ki so dali vsebino občinskemu prazniku, 8. juniju.

V. K.

Na Senovem je že zasedal nov delavski svet

Te dni je na Senovem zasedal novouvoljeni delavski svet rudnika rjavčevega premoga. Prve seje so se člani udeležili v dokaj polnem številu. Izvolili so novega predsednika. Nato pa so razpravljali o raznih važnih problemih, predvsem o tem, kako bodo zboljšali storilnost in proizvodnjo, o varčevanju z lesom, ki je zadnje čase dražji, o higijensko-tehnični zaščiti, o preprečevanju nesreč in drugem. Rudarji upajo, da bo delavski svet dobro opravljal svojo dolžnost.

K.

MLADINA SE ZANIMA ZA NAPREDNO GOSPODARJENJE

Veliko mladincev v ljutomerskem okraju se udeležuje tudi v kulturnih društvih, »Partizanu« in mladinski organizaciji — odrasli pa za nje premalo skrbe

V mladinskih organizacijah ljutomerskega okraja že dolgo razpravljajo o pomenu razvoja socialističnega kmetijstva ter o vključevanju mladine v kmetijske zadruge in socialistična gospodarstva. Zlasti velja to za tiste fante in dekleta, ki po končani osnovni šoli ostanejo doma na deželi. Kolikor znanja si bo pridobil mladi rod, toliko bolje se bo znal uveljaviti v naprednem kmetijstvu. Fante zanima zlasti pravilna obdelava polja, hektarski donos ter izboljšanje živinoreje in povečanje mlečnosti. Dekleta pa se zanimajo za kokušerejo, urejanje vrtov, hiš, za lepšo zunanost domačij in podobno. Na raznih predavanjih se je mladina zdaj že seznanila s pomenom in vlogo zadruge na vsaj ter z delovanjem kmetijskih, živinorejskih in ostalih odsekov.

Občinski komiteji mladine so ponekod dosegli že lepe uspehe. To je razvidno najbolj tam, kjer jim pomagajo ostale organizacije in prosvetni delavci. Najboljši

Občinski komiteji mladine so ponekod dosegli že lepe uspehe. To je razvidno najbolj tam, kjer jim pomagajo ostale organizacije in prosvetni delavci. Najboljši

V prvem tromesečju so štorski železarji presegli proizvodni plan

Store, 16. aprila.

Vzlic vsem omejitvam električne energije v zimskih mesecih, je kolektiv Železarnice v Storah presegel tromesečni proizvodni plan. Za prve tri mesece so planirali 17.746 ton proizvodov, proizvedli pa so jih 19.000 ton in s tem presegli plan za 1254 ton.

F. K.

Bolje bi bilo dograditi že začeto kakor na novo začenjati

V Celju je 192 enostanovanjskih hiš nedograjenih — Za dograditev bi potrebovali še 50.000.000 dinarjev — Za novo 36-stanovanjsko hišo pa nameravajo uporabiti 120.000.000 dinarjev

Čeprav so v Celju, v odnosu na minula leta, lani zgradili sorazmerno največ stanovanj, še daleč ni ublažena velika stanovanjska stiska. V mestu, ki ima 25.455 prebivalcev, je 5911 stanovanj skupno 210.971 kv. m stanovanjske površine, ali 8,2 kv. m na prebivalca. Velika prenaseljenost je predvsem v eno- in dvosobnih stanovanjih; v 1029 takih stanovanjih odpade na stanovalca le 4 do 6 kv. m stanovanjske površine, v 37 stanovanjih pa celo 2 kv. m. Po teh poltiskih sodeč živi v mestu dobra petina prebivalcev v skrajno slabih razmerah, ki hkrati tudi kvarno vplivajo na doračajočo mladino in sanitarno higiensko načela. Razumljivo je, da je tak vzpon nastal zaradi velikega prirastka prebivalstva, medtem ko gradnja novih stanovanj ni šla v koraku s prirastkom. Zato bi trenutno v Celju potrebovali blizu 550 novih stanovanj, kar pa ni mogoče doseči v enem letu. Če bi hoteli vskladiti te potrebe in še neštele druge, bi morali v naslednjih pe-

tih letih zgraditi letno nad 200 stanovanj. Ali bo mogoče zgraditi prepotrebna stanovanja, je odvisno predvsem od razpoložljivih sredstev celjske komun.

Nedvomno pa je, da bi veliko stanovanjsko krizo omililo kreditiranje zasebnih gradenj. Spričo težej individualnih graditeljev v zadnjih dveh letih bi ti v Celju zgradili letno nad 100 novih stanovanj. To potrjuje tudi žalostno dejstvo, da je zaradi ukinitve

kreditov ostalo v Celju 192 enostanovanjskih hiš nedograjenih. Za dograditev teh hiš bi zasebniki potrebovali skupno blizu 50 milijonov din kreditov. To niti ni tako visoka vsota, če jo primerjamo s 120 milijoni, ki jih namerava mesto dati za gradnjo 37-stanovanjskega poslopja v Ključavničarski ulici. Stroški za eno stanovanje v bloku znašajo 2,4 do 2,8 milijona din, kar kaže, da bi za isto vsoto lahko dogradili 6 stanovanjskih hiš in tako pridobili 6 družinskih stanovanj. Tako računice bi si morali narediti ljudski odborniki, ko bodo odločili o izdatkih letošnjega proračuna.

F. K.

B R A L C I N A M P I Š E J O

Vsi vaščani so pripravljeni pomagati

Mnogo je že bilo pisanja in govorjenja o požarni šoli v Kamnjah v gorškem okraju ter o tem, da bi jo bilo treba obnoviti.

Solo so požarili Nemci 1944. leta, ko so do zob oboroženi pridri v vas. Tistega dne so padli v vasi štirje talci, prve žrtve podivjanih okupatorjev. In koliko so Kamnje še do prinesle za osvoboditev! Koliko vaščanov se je borilo za boljše življe-

nje, za avobodo, za to, da bi se njih otroci lahko učili v slovenski šoli, ki zasluži to ime! Toda pogledimo, kakšna je šola v Kamnjah sedaj, po osmih letih avobode. Otroci imajo pouk v majhni šoli, kjer so shranjene tudi vse šolske potrebščine. V tem prostoru so vsa zborovanja in sestanki raznih organizacij.

Odbor za obnovo šole je že dosel, da so pripeljali nekaj opeke

Tudi to bi lahko uredili

Delavci podjetja »Elektro-Tolmin« obnavljajo zadnje čase električno omrežje po vaseh tolmarskega okraja: izmenjavajo stare drogeve in zidajo nove transformatorje. Hkrati pa izmenjavajo tudi števece po hišah in preurejajo priključke od glavnega voda do števca. Za vsa dela, ki jih opravijo pri posameznikih, pa predložijo lastniku hiše takoj račun in zahtevajo takojšnje plačilo. V večini primerov pa znaša račun pet, sedem in celo več tisoč dinarjev. Seveda tolikšne vsote ljudje ne morejo takoj plačati, to še tembolj, ker niso vedeli, da bo Elektro-podjetje to pravzaprav opravljal. Zato denarja v ta namen niso mogli prihraniti. Ljudje želijo, da bi se prej sestali s predstavniki podjetja, se pogovorili o delu ter o načinu plačevanja. Vsakdo ve, da je treba električne napeljave urediti, vendar pa naj bi podjetje upoštevalo finančne zmožnosti posa-

meznikov in pristalo, da bi račune plačevali na obroke. Lastniki stanovanjskih hiš, ki redno plačujejo doli v stanovanjski fond OLO, pa menijo, da bi jim Uprava za vzdrževanje zgradb, lahko povrnila del stroškov; izboljšanje električne napeljave sodi končno tudi k vzdrževanju hiše. Mislimo, da bi to lahko brez posebnih težav uredili.

Prizadeti

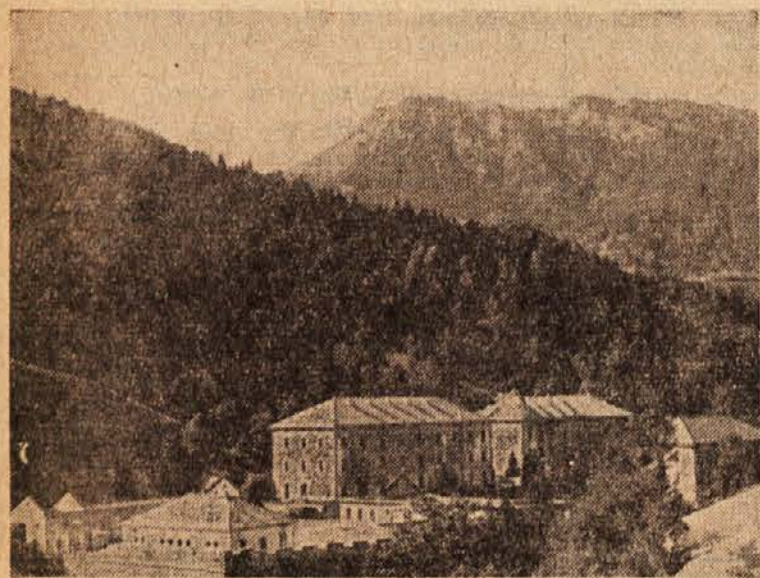
GRADBENO PODJETJE »PUT«, SARAJEVO BENTBASA 15

Za svoja gradbišča v Rami in Sarajevu potrebujemo:

predorskega poslovodjo minerja,
več zidarjev za zidanje s mnom,
več kvalificiranih delavcev

Zasluzek in terenski dodatek po tarifnem pravilniku. — Stanovanje in hrana zagotovljena. — Pojasnila daje gornji naslov ali gradbišče Rama.

1913

Okrajni ljudski odbor v Tolminu je sklenil, da bo ustanovil v okraju vajensko šolo elektrostroke. Doslej so imeli tako šolo le v Mariboru, kjer so se šolali vajenci elektrostroke iz vse Slovenije. Le v Ljubljani so imeli še elektrooddelek na vajenski šoli za kovinsko stroko. Nova šola je v prostorih elektrogospodarske industrijske šole v Cerknem. Redni pouk se je pričel že 2. aprila in bo trajal v presledkih po tri mesece. V sedanjih prvi letnik je vpisanih 48 vajencev iz tolmarskega, gorškega, postojnskega, radoviškega, kranskega in kočevskega okraja. Večina jih je končala nižjo gimnazijo, le nekaj jih ima samo osnovno šolo. Le-ti bodo morali biti zelo marljivi, da bodo snov zmogli. Starši, katerih sinovi se bodo vpisali v to šolo, bi morali skrbeti, da bodo njih otroci končali nižjo gimnazijo. — P. F.

Listnico mu je iztrgal iz rok

Preiskovalni organi v Ljubljani so 4. aprila zaprli Ivana M. starega 26 let, doma iz črnomeljkega okraja. M. je bil že večkrat kaznovan zaradi tatvin. 12. marca je ukradel žepno uro v stanovanju N. N., ki jo je še istega dne komu prodal. 25. marca je 76-letnemu A. P. na Jurčkovci potil iz rok iztrgal žepno uro in nato pobegnil. Tudi to je naslednji dan prodal 3. aprila je v Čufarjevi ulici vzal J. Z. iz rok listnico, v kateri je bilo 3640 din. Listnico so pri M. našli, toda v njej je bilo le še 1500 din.

V Murski Soboti je nekdo vlomil v spalnico J. K. Tat je odnesel 30.000 din usnjeno denarnico, srebrno žepno uro, štiri prstane, vsega skupaj za 95.000 din vrednosti. Aretirali so G. L. in B. B., ki so jima dokazali, da sta vlomila.

V začetku tega meseca so ponoči vlomili v predaj pisarne mize ekonomske Infekcijske klinike v Japljevi ulici v Ljubljani. Ko so organi za notranje zadeve poizvedovali za sto-

rilcem, so našli pri 35-letnem V. K. 84.000 din, več tekstilnega blaga in veliko knjig, ki si jih je prilastil leta 1947, ko so odšle iz Infekcijske klinike nune.

Pred dobrim tednom je začelo gorati v drvarnici kmeta Jakoba Trebšeta v Zgornjem Radvanju v mariborskem okraju. Z drvarnice je zgorelo tudi precej ličkanja. Škoda so ocenili na 50.000 din. Gasilci so prišli pravčasno in preprečili, da se ogenj ni razširil.

NATEČAJ ZA ŠTIPENDIJE V TUJINI

OPOZORILO ZDRAVNIKOM!

Natečaj za štipendije Svetovne zdravstvene organizacije je objavljen v »Narodnem zdravlju« št. 3. — Drugi natečaj je objavljen v »Narodnem zdravlju« št. 4. — V bodoče bodo vsi natečaji objavljeni v »Narodnem zdravlju«.

1916